

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Dinimizi Öğreniyoruz: Yaz Kur'an Kursları Öğrenci Kitabı - 2

Yayın No: 380

Birlikte Öğrenelim Serisi : 1

Yaz Kur'an Kursları Eğitim Seti: 2

Bu kitabın

Din İşleri Yüksek Kurulu'nun 03.05.2007 tarih ve 35 sayılı kararı ile yaz Kur'an kurslarında okutulması uygun görülmüştür.

Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin
24.01.2007/1229-16 sayılı kararıyla basılmıştır.

ISBN 978-975-389-503-3

07.06.Y.0005.380

Proje

Prof. Dr. Muhammet Şevki Aydın

İçerik Danışmanları

Prof. Dr. M. Ermin Özafşar

Dr. Ulvi Ata

Dr. Ömer Menekşe

Abdullah Korkmaz

Hayrullah Köken

Editör

Alpaslan Durmuş

Hatice Işlak

Yazarlar

Abdullah Açık

Abdullah Bektaş

Alpaslan Durmuş

Cihan Çarbaş

Dudu Ekinci

Gülten Kalkancı

Hatice Işlak

İbrahim Hakan Karataş

İlyas Aslan

Melek Çakıroğlu Aslan

Veli Karataş

Grafik Tasarım ve Uygulama

Ahmet Karataş

Furkan Selçuk Ertargin

İnceleme

Doç. Dr. Halil Ekşi

Dr. Mustafa Otrar

Neriman G. Karatekin

Yayın Koordinasyon

Ömer Kara

Hazırlayan

EDAM

Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi

web: www.edam.com.tr

Tel/Faks: (+90 216) 481 30 23 pbx

e-posta: edam@edam.com.tr

Baskı

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Tic. İşl.

Yayıncı Sertifika No: 1007-34-009073

OSTİM Örnek Sanayi Sitesi 1. Cd. 358. Sk. No: 11

Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0312) 354 91 31 Faks: (0312) 354 91 32

e-posta: tdvyayin@diyanetvakfi.org.tr

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

5. baskı (gözden geçirilmiş), 200.000 adet

DİNİMİZİ ÖĞRENİYORUZ

Yaz Kur'an Kursları
Öğrenci Kitabı

2

TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYINLARI

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! ne bu şiddet, bu celâl!
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden İlahi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

Önsöz

**Âlemlerin efendisi yüce Yaratan'ımıza hamd,
O'nun kulu ve kutlu elçisi, Peygamberimiz Muhammed'e (as) salat ve selam ile...**

İnsan her gün edindiği yeni bilgiler ve birikim sayesinde bir önceki gününden daha zengin bir dünyaya sahip olur. Öğrenme süreci özümüzü gürleştirir, bizleri özgürleştirir. Hele bu bilgiler sonsuz şefkat ve merhamet sahibi Rabbimizden gelmişse... O, bizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kulu Muhammed'i (as) apaçık ayetlerle elçi olarak göndermiştir. Sevgili Peygamberimizin (as) bize bildirdiği ilâhî mesajlar dünden bugüne, bugünden yarınlara hep yolumuzu aydınlatmıştır.

Sevgili Öğrenciler,

Yaz boyunca devam edeceğimiz Kur'an kursları, sizlere, önu de sonu da aydınlık bu yolda yürürken gerekli olacak ilâhî bilgileri sunar. Bu çatı altında öğrendikleriniz sayesinde hayat yolculuğunuzda yol bilmez ve şaşkın şaşkın dolaşmaktan kurtulacaksınız. Sizi dünya ve ahiret mutluluğuna götüren bir yaşam süreceksiniz.

Elinizdeki *Dinimizi Öğreniyoruz* kitapları, yaz boyunca sürecek olan Kur'an kursu maceranızı daha da zevkli hâle getirmek için hazırlandı. Kitaplar, sade bir dille kaleme alındı. Konuların anlatıldığı ana metinler dışında birtakım farklı bölümlere de yer verildi:

1

Sözlerin en güzeli
Kur'an-ı Kerim'den ayetler
Ayet-i kerime kutucuklarında...

بِالله الرِّيحِ
Namaz, insanı hayâsızlıktan ve
kötülüğten alıkoyar.
29 / Ankebût Suresi, 45. ayet

Âlemlere rahmet
olarak gönderilen sevgili
Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (as)
örnek sözleri ve davranışları

Hadis-i şerif kutucuklarında...

Kim çirkin söz söylemeden ve günah
işlemeden hac ibadetini yerine getirir-
se annesinden doğduğu gündeki gibi
günahsız olarak evine döner.

Hadis-i Şerif

3

Biliyor muydunuz? kutucuklarında...

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Kader kelimesinin ölçü, miktar,
bir şeyi belli ölçüye göre yap-
mak ve belirlemek anlamlarına
geldiğini biliyor muydunuz?

Belki de ilk defa
karşılaştığınız kelimelerin
anlamları

**Hem sayfa atlarındaki minik
sözlüklerde hem de kitaplarınızın
sonundaki sözlüklerde...**

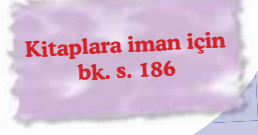
inkâr: Peygamberi ve onun
Allah'tan getirdiği buyrukları
kabul etmeyen kişi.

Okuduğunuz bilginin kitabınızda daha geniş ya da farklı bir yönüyle ele alındığı yerler ve sayfa numaraları

Yönlendirme kutucuklarında...

5

Kitaplara iman için
bk. s. 186

Öğrendiğiniz konularla ilgili, keyifle okuyacağınız şiirler, hikâyeler vb.

Okuma Parçası köşelerinde...

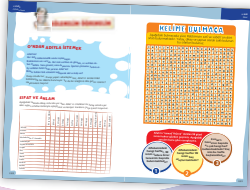
6

Öğrendiklerinizi tekrar etmenizi ve pekiştirmenizi sağlayacak zevkli, eğlenceli, cıvı cıvı etkinlik ve bulmacalar

Eğlenelim Öğrenelim sayfalarında...

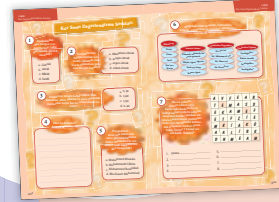
7

Kendinizi sınamanız, ne kadar öğrendiğinizi kontrol etmeniz için çok çok kolay sorular

Kur Sonu Genel Değerlendirme sayfalarında...

8

Bütün bunlar kitaplarınızı rahat okumanızı sağlayacak güzel bir grafik tasarımıyla sizlere sunulmaya çalışıldı. Usta ressamın çizimleri ve güzel fotoğraflar ile kitaplarınızın görselliği zenginleştirildi.

Tüm bu çalışmalar Rabbimizin mesajını daha rahat öğrenebilmeniz için üstlendiğimiz görevin bir gereği olarak yapıldı. Görevin önemi, kitapları hazırlayan ekibi titiz bir çalışmaya yöneltti.

Kitaplar yazılıp bir dönem kullanıldıktan sonra okuyanlar, kitabı hazırlayan ekiple bilgi ve görgülerini, katkı ve beklentilerini paylaştılar. Bu sayede daha önce tek kitap olan *Dinimizi Öğreniyoruz*, her kur için bir kitap olmak üzere üçe bölündü. Bazı kısımlar daha anlaşılır olması amacıyla yeniden düzenlendi. Yeni resimler ve fotoğraflar eklendi. Bazı etkinlikler değiştirildi. Bu çerçevede ikinci yıl değişiklikleri için bizimle görüşlerini paylaşan tüm hocalarımıza, öğreticilerimize ve değerli öğrencilerimize teşekkür ediyoruz. Burada isimlerini anmak, her birine gönülden teşekkürlerimizi sunmak bizler için zevkli bir görev:

Abdullah Gelgör, Abdülkadir Aytimur, Adil Gülmez, Aslı Aydın, Ayhan Başak, Ayşe Aslan, Beyza Kabataş, Beyza Nur Öztıp, Beyza Poyraz, Bilal Aydın, Bülent Dilmaç, Cahit Ezerbolatoğlu, Cihangir Aksu, Elif Çakar, Enes Erdem, Fatıma Yıldız Kenan, Fatih Ediz, Fatma Erdem, Hakim Akın, Halil Ekşi, Halit Gülmez, Hülya Alper, Kasım Yılmaz, Kübra Aydın, Lamia Kenan, Mahbube Çiftçi, Mehmet Demir, Mehmet Furkan Otrar, Mehmet Keskin, Mehmet Yaşar Şahin, Mihriban Demirel, Müberra Kapusuz, Nagehan Demirel, Nezire Demir, Recai Doğan, Rumeysa Durmuş, Rumeysa Eskibağ, Sena Afşar, Sena Kaya, Serman Kutlu, Seyfi Kenan, Sinan İsko, Süeda Aydın, Süleyman Akyürek, Sümeyye Bal, Şamil Ezerbolatoğlu, Şeyda Poyraz, Tuğba Ekinci, Tuğba Koç, Turgay Gündüz, Tülay Koçyigit, Ulviye Ezerbolatoğlu, Yasemin Dilek, Yusuf Kaya, Zahide Poyraz, Zeki Erik, Zişan Göksan, Zümra Durmuş.

Ayrıca bu kitabın hazırlanmasına imkân sunan Türkiye Diyanet Vakfına, böyle bir çalışmanın gerekliliğini fark eden ve fark edilmesini sağlayan meslektaşlarımıza da teşekkürlerimizi sunuyoruz. Burada size aktardığımız her bir cümlede katkısı olan, çok kıymetli bilgilerin yanı sıra bilgiye ulaşma yollarını da bize öğreten kıymetli hocalarımıza, bütün bu bilgilerin günümüze ulaşmasında aracı olan peygamber varisi âlimlere bu vesile ile dualar ediyoruz. Gayretlerimizin Allah katında makbul amellerden sayılması için kitabınızın yazarları ve çizerleri olarak biz de sizlerden dua bekliyoruz.

İçindekiler

I. BÖLÜM: İTİKAT

Hazırlık Soruları 114

I. ÜNİTE: ALLAH'A İMAN

1. Allah Vardır ve Birdir 116
 2. Allah'ın Varlığına ve Birliğine İnanmanın Önemi 116
 3. Kur'an'da Allah'ın Sıfatları 118
 4. Allah'ın Güzel İsimleri 119
- Okuma Parçası: Ve, Ve De... / İlyas Aslan (dua)*
122
- Eğlenelim Öğrenelim 124

II. ÜNİTE: PEYGAMBERLERE İMAN

1. Peygamberlere Niçin İhtiyaç Vardır? 126
 2. Peygamberlerin Özellikleri 127
 3. Peygamberlerin Görevleri 127
 4. Kur'an'da İsimleri Geçen Peygamberler 128
- Eğlenelim Öğrenelim 130

III. ÜNİTE: AHİRETE İMAN

- Okuma Parçası: Asıl Yrudumuz / M. Yaşar*
Kandemir (şiir) 132
1. Ahiret Gününe İman ve Önemi 133
 2. Ölüm ve Ölümden Sonra Dirilme 134
 3. İnsanın Yaptıklarından Sorgulanması 135
- Okuma Parçası: Dönme Dolap / M. Yaşar*
Kandemir (şiir) 135
4. Cennet ve Cehennem 135
- Eğlenelim Öğrenelim 136

II. BÖLÜM: İBADET

Hazırlık Soruları 138

I. ÜNİTE: NAMAZ KILIYORUZ

1. Bayram Namazı 140
 - Bayram Namazının Kılınışı 140
 2. Teravih Namazı 141
 - Teravih Namazının Kılınışı 141
 3. Cenaze Namazı 142
 - Cenaze Namazının Kılınışı 142
- Okuma Parçası: Ablama Dua, Ahmet Mercan*
(şiir) 143
- Eğlenelim Öğrenelim 144

II. ÜNİTE: ORUÇ TUTUYORUZ

1. Oruç Nedir? 146
 2. Oruç Tutmanın Önemi 146
 3. Oruç İbadetiyle İlgili Kavramlar 147
 4. Orucu Bozan Durumlardan Bazıları 148
 5. İftar Duası 148
- Okuma Parçası: Oruç Sözlüğü, Alpaslan*
Durmuş (şiir) 149
- Eğlenelim Öğrenelim 150

III. BÖLÜM: SİYER

Hazırlık Soruları	152
<i>Okuma Parçası: Önce Hatırlayalım, Casim Avcı</i> (Kronoloji)	154

I. ÜNİTE: HZ. PEYGAMBER'İN (as) ÖRNEK KİŞİLİĞİ

1. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamber (as) ...	156
2. Hz. Peygamber'in (as) Kişiliği	157
3. Hz. Peygamber'in (as) Örneğinin İslâm'ı Anlamada Rolü	157
İbadetlerin Yapılmasında Örneğiği	157
İnsan İlişkilerinde Örneğiği	158
Aile Hayatındaki Örneğiği	160
<i>Okuma Parçası: Bayram Sevinci, Hatice Işılak</i> (Kıssa)	161
Eğlenelim Öğrenelim	162

IV. BÖLÜM: AHLÂK

Hazırlık Soruları	164
-------------------------	-----

I. ÜNİTE: GÜZEL SÖZLER SÖYLEYİP GÜZEL DAVRANIŞLARDA BULUNALIM

1. Hoşgörülü ve Bağışlayıcı Olalım	166
2. Yardımlaşalım	167
3. Sözümüzde Duralım	168
4. Adaletli Olalım	169
5. Özverili Olalım	170
<i>Okuma Parçası: Hz. Ali ve Hırsız (Kıssa)</i>	171
Eğlenelim Öğrenelim	172
Kur Sonu Genel Değerlendirme	174
Sözlük	105
Kaynakça	105

KUR

2

öğrenme alanları

itikât

ibadet

siyer

ahlâk

üniteler

- ALLAH'A İMAN
- PEYGAMBERLERE İMAN
- AHİRETE İMAN

- NAMAZ KILIYORUZ
- ORUÇ TUTUYORUZ

- HZ. PEYGAMBER'İN (as) ÖRNEK KİŞİLİĞİ

- GÜZEL SÖZLER SÖYLEYİP GÜZEL DAVRANIŞLARDA BULUNALIM

Hazırlık Soruları

1. Allah'ın güzel isimlerinden hangilerini biliyorsunuz?
2. Genelde evrende ve özel olarak dünyamızda var olan düzene dair beş örnek veriniz.
3. İhlâs Suresi'ni ve mealini okuyunuz. Hiçbir şeyin Allah'a denk ve benzer olmaması ne demektir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

1. Allah niçin peygamberler göndermiştir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Mektup, kargo, mesaj ve e-postalar size nasıl ulaşmaktadır? Araştırınız. Bulduğunuz sonuçları Allah'ın davetini insanlara iletme görevi olan peygamberlikle karşılaştırınız.
3. Size bir haber getiren bir insana inanıp güvенеabilmeniz için onda hangi özellikler bulunmalıdır?
4. Peygamberler Allah'tan aldıkları mesajları insanlara sadece bildirmekle mi yükümlüdürler? Değilse başka ne gibi görevleri vardır?
5. Çevrenizde adını bir peygamber adından alan kaç kişi tanıyorunuz?

1. "Dünya ahiretin tarlasıdır." sözünün anlamını araştırınız.
2. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış mevsimlerinin birbirini takip edişini insanların yeniden diriliş açısından düşününüz.
3. Bir haksızlığa uğradığınızda haksızlığı yapan kişi cezalandırılmazsa ne hissedersiniz?
4. Her an izlendiğini bilen bir kişi ile izlenmediğini düşünen bir kişinin davranışları arasında sizce bir fark olur mu? Bunu ahirette hesaba çekilme duygusu ile karşılaştırınız.

itikat

ALLAHA İMAN

1. Allah Vardır ve Birdir
2. Allah'ın Varlığına ve Birliğine İnanmanın Önemi
3. Kur'an'da Allah'ın Sıfatları
4. Allah'ın Çüzel İsimleri

PEYGAMBERLERE İMAN

1. Peygamberlere Niçin İhtiyaç Vardır?
2. Peygamberlerin Özellikleri
3. Peygamberlerin Çörevleri
4. Kur'an'da İsimleri Geçen Peygamberler

AHIRETE İMAN

1. Ahiret Çününe İman ve Önemi
2. Ölüm ve Ölümünden Sonra Dirilme
3. İnsanın Yaptıklarından Sorgulanması
4. Cennet ve Cehennem

1 Allah Vardır ve Birdir

Allah'ın varlığını kabul etmek ve O'na inanmak, bütün insanların yaratılışında olan bir yöneliştir. Bir insan, kendi iç dünyasında, vicdanında ve evrende var olan pek çok delille Allah'ın varlığını fark eder ve anlar.

Evrende var olan düzen, Allah'ın birliğinin en açık işaretidir. Çünkü evrende ve varlıklar arasında görülen düzen "yaratıcı"nın bir ve tek olmasını gerekli kılmaktadır.

İnsanlık tarihi boyunca Allah tarafından seçilip gönderilen bütün peygamberler insanları Allah'ın birliğine iman etmeye çağırmışlardır. Onlar, Allah'ın tek, eşsiz, ortaksız ve benzersiz olduğunu bildirmişlerdir. Buna karşın çeşitli zamanlarda değişik toplumlar ve insanlar, Allah'a eşler koşmuşlar, başka ilâhlar edinmişlerdir.

İslâm dini, tevhid dinidir. Tevhid inancı, insanları tevhide aykırı her türlü inanıştan ve davranıştan uzak tutar. Allah'ın nasıl bir ilâh olduğu Kur'an-ı Kerim'de birçok yerde anlatılır. İhlâs Suresi'nde de bu konu özetlenir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

De ki:

O, Allah'tır, bir tektir.

Allah, Samed'dir. (Her şey O'na muhtaçtır. O, hiçbir şeye muhtaç değildir.)

O'ndan çocuk olmamıştır (kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir).

Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir.

112 / İhlâs Suresi, 1-4. ayetler

2 Allah'ın Varlığına ve Birliğine İnanmanın Önemi

Allah'ın varlığına ve birliğine iman (tevhid), İslâm dininin en temel ve öncelikli esasıdır. İslâm'da var olan bütün inanç esasları, hükümler ve ilkeler bu temel üzerine oturur.

Allah'ın varlığına ve birliğine inanmak her şeyden önce insanın yaratılışında var olan doğal bir ihtiyaçtır. İnsanın, hayatını sürdürebilmesi için nasıl hava, su, yiyecek, barınma gibi ihtiyaçları varsa aynı şekilde inanmak da temel bir ihtiyaçtır. Çünkü insan güven içinde olmak ister. Allah'a ve O'nun birliğine inanmayan kişiler huzursuz, sorunlu, mutsuz bir hayatı yaşamak zorunda kalırlar. Kendilerini hiçbir zaman güvende hissedemezler. Bağlanmanın ve ibadet etmenin zevkini yaşayamazlar. İmanın huzur iklimini soluyamazlar. Korku, kaygı, karmaşa, endişe, tedirginlik, belirsizlik, çaresizlik gibi olumsuzluklar onları çepeçevre kuşatır.

İnsanın güven içinde olma isteği, inanmak ve bağlanmak şeklinde kendini gösterir. Örneğin bebek annesine güven duyar ve onun kendisini koruyacağına inanıp dört elle annesine sarılır. İnsan arkadaşına güven duyar; onun her zaman arkasında olacağına inanır ve ona bağlanır, güvenir. Allah'ın varlığına ve birliğine inanan insan da O'na olan imanı sayesinde bu dünyada güvenli, mutlu ve huzurlu bir hayat yaşar. Akıl, ruh, kalp, beden tutarlılığına erişir ve sağlam bir kişilik geliştirir. Böylece hem kendi iç dünyasında hem toplumla ve hem de bütün varlıklarla olan ilişkilerinde mutlu ve başarılı olabilir. Huzur ve güvende olmak, sevilmek, sayılmak ve itibar görmek gibi temel gereksinimlerini karşılar. Böylece her şeye iman nuruyla bakar. Zorluklar ve sıkıntılar karşısında teselli bulur. Her şey onun için imanın aydınlığında anlamlı hâle gelir.

Allah'a İman Eden İnsan...

- ❁ Allah'ı sever, O'nun sevgisini kazandıran davranışlar sergiler. Allah'ın sevgi ve hoşnutluğunu kazanmaya, kazandıktan sonra da kaybetmemeye çalışır.
- ❁ Güven içinde olur, imanın huzur dolu havasını teneffüs eder. Huzurlu, mutlu, korku ve endişeden uzak bir hayat sürer.
- ❁ İç dünyasıyla, toplumla ve çevresini kuşatan canlı cansız bütün varlıklarla doğru, tutarlı ve düzenli bir ilişki geliştirir.
- ❁ Allah'ın her şeyi gördüğünü ve her sözü işittiğini bildiği için yalnızken de başkalarının yanındayken de dürüst ve erdemli davranır, içi dışı bir olur.
- ❁ Yüz yüze kaldığı zorluklar ve sıkıntılar karşısında Allah'ın daima kendisiyle olduğunu bilir, teselli ve güven duyar.
- ❁ Kudret ve kuvvetin yalnızca Allah'a ait olduğunu bilir. Bu bilgisi ve inancı, onu sadece Allah'a kul yapar, başka varlıklara boyun eğmekten bağımsız kılar.
- ❁ Allah'tan başka fayda veya zarar veren bir güç ve kudret olmadığını bilir. Başarı için Allah'ın hoş görmeyeceği çarelere başvurmaz. Kendine düşen görevin çalışıp gayret etmekten ibaret olduğunu bilerek hareketlerini düzenler.
- ❁ Allah'ın bütün duaları işittiğini bilir; her zaman Allah'a sığınır ve güvenir. Böylece her türlü zorluğun üstesinden gelme gücü kazanır.
- ❁ Yaratılış amacını, nereden geldiğini ve nereye gideceğini bilir ve kendini güvende hisseder.
- ❁ Allah'ın bütün güzel isim ve niteliklerini bir kul olarak kendine rehber edinir ve bu güzel niteliklerin gereğiyle donanarak olgun bir insan olmaya çabalar.

3 Kur'an'da Allah'ın Sıfatları

Allah'ın varlığına ve birliğine iman etmenin yolu O'nu tanımaktan geçer. Allah'ı doğru bir şekilde tanıyabilmemiz ise O'nun sıfatlarını ve isimlerini bilmekle mümkün olur. En mükemmel din olan İslâm, Allah'a tam ve mükemmel bir imanın nasıl olması gerektiğini Kur'an-ı Kerim'le ayrıntılı bir şekilde bize bildirmiştir. Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de bize öğretilen sıfatlarından bazıları aşağıda sunulmaktadır.

Vücut

Var olmasıdır; olmaması ya da yok olması düşünülemez.

“Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayandır. Diridir, kayyumdur.”

(3 / Âi-i İmrân Suresi, 2. ayet)

Kıdem

Başlangıcının olmamasıdır; ezel-den beri vardır ve varlığı sonradan ortaya çıkmamıştır.

“O, ilk ve sondur. Zâhir ve Bâtın'dır. O, her şeyi hakkıyla bilendir.”

(57 / Hadîd Suresi, 3. ayet)

Beka

Sonsuz olmasıdır; varlığı hiçbir zaman son bulmayacaktır.

“Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacaktır. Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacaktır.”

(55 / Rahmân Suresi, 26 ve 27. ayetler)

Vahdaniyet

“De ki: O, Allah'tır, bir tektir.”

(112 / İhlâs Suresi, 1. ayet)

Eşi, benzeri ve ortağı olmamasıdır. Birdir, tektir, biriciktir.

Muhalefetün li'l-havadis:

Yaratılmışlara benze-memesidir; O'ndan başka her şey sonradan olmuştur ve hiçbir şey O'na denk ya da benzer değildir.

“Onun benzeri hiçbir şey yoktur.”

(42 / Şûrâ Suresi, 11. ayet)

Kıyam bi-nefsihi

Hiçbir şeye ve hiç kimseye ihtiyacı olmamasıdır; varlığının başkasına bağlı olmamasıdır.

“Allah Samed'dir. (Her şey O'na muhtaçtır, o, hiçbir şeye muhtaç değildir.)”

(112 / İhlâs Suresi, 2. ayet)

Hayat

Diri olmasıdır. O'nun için
"ölüm" söz konusu değildir.

"Sen, o ölümsüz ve daima diri olana (Allah'a) tevekkül et."

(25 / Furkân Suresi, 58. ayet)

İlim

Her şeyi bilmesi ve her şeyden
haberdar olmasıdır.

"O gaybı da, görünen âlemi de bilendir."

(59 / Haşr Suresi, 22. ayet)

Semi

Her şeyi duyması ve işitmesidir.

"Şüphesiz Allah hakıyla işitendir, hakıyla bilendir."

(2 / Bakara Suresi, 181. ayet)

Basar

Her şeyi görmesidir.

"Şüphesiz Allah bütün yaptıklarınızı görür."

(2 / Bakara Suresi, 110. ayet)

Dilemesidir. Her şey O'nun dilemesiyle olur.

"Bir şeyi dilediği zaman onun emri o şeye ancak 'Ol!' demektir. O da hemen olur."

(36 / Yâsin Suresi, 82. ayet)

İrade**Kelâm**

Doğru ve güzel söz söylemesidir.

"Allah, Musa ile de doğrudan konuştu."

(4 / Nisâ Suresi, 164. ayet)

Kudret

Her şeye gücünün yetmesidir.

"Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca O'nundur. Diriltir, öldürür. O her şeye hakıyla gücü yetendir."

(57 / Hadîd Suresi, 2. ayet)

Tekvin

Dilediğini, dilediğince yaratmasıdır.

"Allah dilediğini yaratır. O bir şeyin olmasını dilediğinde ona sadece 'ol' der."

(3 / Âl-i İmrân Suresi, 47. ayet)

4 Allah'ın Güzel İsimleri

Allah'ı tanıyabileceğimiz en kolay ve öğretici bilgileri O'nun isimlerinde buluruz. En güzel isimler ve nitelermeler, bütün güzelliklerin kaynağı olan Allah'a aittir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de "En güzel isimler Allah'a aittir. Öyleyse bu isimlerle yalnız O'nu çağırın, O'na dua edin." denilmektedir. (7 / A'râf Suresi, 180. ayet; 17 / İsrâ Suresi, 110. ayet; 20 / Tâ-Hâ Suresi, 8. ayet; 59 / Haşr Suresi, 24. ayet). Kur'an'da bu ayette geçen "esmaü'l-hüsna" ifadesi "Allah'ın güzel isimleri" anlamına gelmektedir. Bu güzel isimler, hem Kur'an'da hem de Peygamberimizin (as) hadislerinde bize bildirilir.

Allah'ın Güzel İsimleri

Adl

Adaletli

Alî

Ulu

Bâis

Elçiler
gönderen

Afûv

Affedici

Alîm

Bilen

Bâkî

Sonu
olmayan

Celîl

Heybetli

Âhir

Sonsuz

Allah

Bârî

Eksiksiz
yaratıcı

Evvel

Başlangıçsız

Azîm

Muhteşem

Bâsıt

Genişletip
yayan

Fettâh

Hayır
kapılarını
açan

Azîz

Yüce

Basîr

Gören

Gaffâr

Bağışlayıcı

Hâlik

Yaratan

Bâtın

Gizli olan

Gafûr

Affeden

Halîm

Yumuşaklık
sahibi

Bedî'

Çok güzel
yaratıcı

Ganî

Zengin

Hamîd

Övülen

Mâcid

Şanı yüce

Habîr

Haberdar

Hasîb

Hesaba
çeken

**Mâlikü'l-
Mülk**

Varlığın
sahibi

Hâdî

Hidayete
erdiren

Hay

Diri

Mâni'

Engel olan

Muktedir

İktidar
sahibi

Kâbız

Can alan

Mecîd

Şerefli

Musavvir

Şekillendiren

Kâdir

Kudretli

Melik

Buyrukları
tutulan

Mü'min

Güvenlikte
klan

Râfi'

Yükselten

Metîn

Dirençli

Mübdî

Başlatan

Rahîm

Bağışlayan

Muahhir

Geriye
bırakan

Mücîb

Duaları
kabul
eden

Rahmân

Acıyıp
merhamet
eden

	Ber İyiliği çok	Hâfîd Alçaltan	Kahhâr Kahreden	
Câmi' Bir araya getiren		Hafîz Koruyan	Kavî Güçlü	Muğnî Zenginlik veren
Cebbâr Zorlayıcı	Hak Gerçek	Kayyûm Her şeyi ayakta tutan	Muhît Kuşatan	
Hakem Hükmeden		Kebîr Büyük	Muhsî Sayan	
Hakîm Hikmet sahibi	Kerîm Çok cömert	Muhyî Hayat veren	Müheymin Hükmü altına alan	
	Kuddûs Noksanlıklardan arınmış	Muîd Yenileyen	Mümît Öldüren	
Latîf Lutfeden	Muiz Yücelten	Müntakim İntikam alan	Rakîb Gözeten	
Mukaddim Önceleyen	Müteâlî Görkemli	Raûf Çok şefkatli		
Muksit Adil	Mütekebbir Haşmetli	Reşîd Yol gösterici	Şehîd Her şeyin tanığı	
	Müzil Değersizleştiren	Rezzâk Rızıklandırıcı	Şekûr Şükredilen	
Nâfi' Fayda veren	Sabûr Çok sabırlı	Tevvâb Tövbeleri kabul edici	Vâsi' İlmi ve rahmeti geniş	
Nûr Aydınlatan	Samed Muhtaç olmayan	Vâcid Bulan	Vedûd Seven Sevilen	
Selâm Esenlikte kılan	Vâhid Bir ve tek	Vehhâb Karşılıksız veren	Zâhir Varlığı apaçık olan	
Semî' İşiten	Vâlî Sahip	Vekîl Dayanılan	Zâr Dilediğini zarara sokan	
Vâris Mülkün asıl sahibi	Velî Dost	Zü'l-Celâli ve'l-İkrâm Heybet ve ikram sahibi		

VE, VE DE...

İlyas Aslan

Ateşi yarattın, suyu da...

Ruhumuzda yanan kötülük ateşlerini merhametinin suyuyla söndür!

Baharı yarattın, güzü de...

Suçlarla sararmış yüzlerimize bağışlama baharından neşeler saç!

Cezayı yarattın, affi da...

Cezaya uğratıp mahcup etme, kerem et bize affınla sevindir!

Çukurları yarattın, dağları da...

Bizi fenalık çukurlarından kurtar, iyilik dağlarının zirvesine ulaştır!

Derdi yarattın, dermanı da...

Onulmaz dertler verme, kapından başka yerde bize derman aratma!

Eksiği yarattın, artışı da...

Amel defterlerimize yazdırdığımız eksileri sen artılara çevir!

Farkı yarattın, benzeri de...

Farklıklarımızı zenginlik bilmemizi, benzerliklerimizi çoğaltmamızı sağla!

Gözyaşını yarattın, gülücüğü de...

Gözlerimizden akan gözyaşlarını sil, dudaklarımıza gülücükler kondur!

Hatayı yarattın, tövbeyi de...

Bilerek veya bilmeyerek yaptığımız hatalar için tövbe etme fırsatı bağışla!

Irmağı yarattın, denizi de...

Birer ırmak olan bizleri rahmet denizine ulaştır!

İnciyi yarattın, istiridyeyi de...

Benlik istiridyelerimizde gizli kalmış incilerimizi gün ışığına çıkart!

Jaleyi yarattın, yaprağı da...

Karanlık gecelerde üstümüze düşen jalelerle yapraklarımızı besle!

Korkuyu yarattın, cesareti de...

Korkularımızın üzerine cesurca gitmemiz için bize güç ver!

Labirenti yarattın, çıkışı da...

Hayatın zorlu labirentlerinde hedefe giden çıkışı en kısa zamanda buldur bize!

Mesafeyi yarattın, yolu da...

Doğruyla aramızdaki mesafeyi senin istediğin yolda yürümeyi nasip et!

OKUMA PARÇASI

Noktayı yarattın, çizgiyi de...

Savruk birer nokta olursak bizi hakikat çizgisinde buluştur!

Oksijeni yarattın, karbondioksiti de...

Çirkinlik karbondioksitini yok edip benlik ciğerlerimizi güzellik oksijeniyle doldur!

Öfkeyi yarattın, şefkati de...

Öfkeye kapılırsak en kısa zamanda bizi şefkat kıyılarına ulaştır!

Parçayı yarattın, bütünü de...

Parçalara ayrılmış bağlarımızı bir bütün hâlinde birleştir!

Rengi yarattın, çiçeği de...

Ellerimizde solmuş çiçekleri katındaki renklerle tazele!

Serti yarattın, yumuşağı da...

Sertleşmiş duygularımızı sevgi örsüyle yumuşak hâle getir!

Şeytanı yarattın, meleği de...

Şeytanın ayartmalarından bizi koru, melekleri bize yoldaş eyle!

Tuzu yarattın, şekeri de...

İçimizden kopup gelen tuzlu sözlerimizi dilimizde şekerleştir!

Uykuyu yarattın, uyanıklığı da...

Uyanıklık nimetinin kıymetini öğretilip gaflet uykusundan uyandır!

Üzüntüyü yarattın, sevinci de...

Kırgınlıklarımızın üzüntüsünü bayram sevinçlerine dönüştür!

Vermeyi yarattın, almayı da...

Alırken onurlu kalmayı, verirken cömert olmayı unutturma!

Yavaşını yarattın, hızlıyı da...

Sonu sana varan yarışta yavaşlarsa adımlarımız, desteğinle hızlandır!

Zoru yarattın, kolayı da...

Zorlukları kolayca aşmamız için yüreklerimize direnç ver!

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

O'NDAN ADIYLA İSTEMEK

Allah'ım!

Her türlü mükemmellik Sen'de toplanmıştır.

Rızıklarımızı Sen verirsin. Bol rızık verirken de güzelsin, az verirken de.

Sen Vekil'sin. Sana güvenir, Sana dayanırım. İşlerimi çözmeme yardım et.

Ey varlıkları farklı farklı yaratan Allah'ım!

Bizlere farkları fark etmemizi sağlayacak akıl ve kalp ver!

Duayı okudunuz. Duayı yapan arkadaşımız, Allah'ın isimlerinden bildikleriyle bir dilekte bulunuyor. Siz de bir isteğinizi dile getirir misiniz? Haydi kalem başına!

SIFAT VE ANLAM

Aşağıdaki tabloda dikey sütunda yer alan Allah'ın nitelikleri ile yatay satırda yer alan uygun sıfatları birbiriyle eşleştiriniz ve kesişen karelere çarpı işareti koyunuz.

	Bir ve tek olmak	İşitmek	Sonsuzluk	Dilemek	Yaratmak	Ezelilik	Benzememek	Var olmak	Diri olmak	Konuşmak	Muhtaç olmamak	Bilmek	Görmek	Gücü yetmek
Vücut														
Kıdem														
Beka														
Vahdaniyet														
Muhalefetün li'l-havadis														
Kıyam bi-nefsihi														
Hayat														
İlim														
Semi														
Basar														
İrade														
Kudret														
Kelâm														
Tekvin														

KELİME BULMACA

Aşağıdaki bulmacada yüce Rabbimizin on dört sıfatı bulunmaktadır. Yatay, dikey ve çapraz olarak saklı bulunan bu sıfatları bulunuz.

c	a	t	c	j	e	a	i	u	ö	a	f	t	h	e	u	k	d	i	n	h	m	y
e	a	i	u	ö	j	d	z	s	e	o	t	r	h	a	a	v	j	f	n	g	g	k
n	o	r	j	i	r	a	d	e	c	y	z	m	o	d	y	r	i	u	c	p	o	a
ı	d	r	e	g	d	p	a	d	i	k	u	o	g	j	g	a	g	o	d	n	h	k
e	ç	k	i	o	j	g	o	a	g	u	d	r	i	g	d	i	t	e	k	v	i	n
u	d	i	u	ö	j	d	z	s	e	d	n	o	r	j	i	d	r	e	g	i	u	ö
f	f	y	j	f	n	j	f	n	o	r	j	f	h	a	a	v	j	f	n	g	g	k
t	b	a	i	u	b	n	o	r	j	e	j	e	a	i	u	ö	j	d	z	s	e	ö
o	d	m	u	h	a	l	e	f	e	t	ü	n	l	i	l	h	a	v	a	d	i	s
g	n	b	a	i	s	i	u	u	ö	j	d	z	s	e	d	r	e	i	d	r	e	g
g	a	i	j	f	a	j	f	n	g	g	ş	v	n	o	r	j	d	r	i	g	d	i
e	s	n	ş	p	r	ö	j	d	z	s	e	a	ö	p	i	u	ö	k	e	l	a	m
n	j	e	u	c	j	d	z	s	e	p	u	h	m	r	e	o	t	r	h	a	a	v
ı	o	f	u	ö	j	d	z	s	e	a	i	d	j	f	n	u	ö	j	d	z	s	e
e	ö	s	j	f	n	b	n	o	r	j	s	a	j	e	a	i	u	ö	s	k	a	ş
u	f	i	i	u	ö	p	e	ş	i	u	ö	n	v	j	f	n	g	e	u	i	n	o
o	n	h	j	f	n	g	g	k	j	f	n	i	r	ö	u	v	ü	c	u	d	h	ö
n	h	i	o	t	r	h	a	a	a	n	o	y	ı	d	r	e	g	ö	s	e	j	f
e	ç	e	i	o	j	g	o	a	g	j	f	e	u	ö	j	d	z	s	e	m	s	e
o	d	r	i	g	d	i	j	d	z	s	e	t	j	f	n	g	v	j	f	n	g	o
ı	d	r	e	g	i	l	i	m	o	t	r	h	a	i	v	s	e	m	i	e	j	f
e	a	i	u	ö	j	d	z	s	e	o	t	r	h	a	a	v	j	f	n	g	g	k

99

Allah'ın "esmaü'l-hüsna" denilen 99 güzel ismini tekrar gözden geçirin. Aşağıdaki soruları buna göre cevaplayınız.

Alfabemizdeki hangi harfler, 99 ismin sadece birer tanesinin başında bulunmaktadır?

1

Alfabemizdeki hangi harfler 99 ismin baş harflerini oluşturmaktadır?

2

Esmâü'l-hüsna'nın başında en çok hangi harf kullanılmaktadır? Kaç isim bu harfle başlamaktadır?

3

1 Peygamberlere Niçin İhtiyaç Vardır?

Allah evreni yaratmış ve içinde canlı cansız bütün varlıklarla birlikte insanı var etmiştir. İnsanlardan iyi olanlarla kötülerini belirlemek üzere bir sınav yeri olarak da dünyayı yaratmıştır. Gerekli zaman iyi, doğru ve güzeli anlatmak ve hatırlatmak üzere mesajlar göndermiştir. Bu mesajları insanlara aktarmak için de bazı kimseleri seçip görevlendirmiştir. Allah'ın kendilerine bildirdiği mesajları diğer insanlara aktarmakla görevli bu kişilere *peygamber* denir. Peygamberler Allah'tan aldıkları mesajları insanlara aktarmanın yanı sıra bu mesajları insanların doğru anlayıp uygulamaları için de rehberlik ederler. Onlar sözleri ve yaşantılarıyla da insanlara örnek olan şerefli kullardır. (Hepsine salat selam olsun.)

İnsanlık, peygamberler sayesinde zulüm ve cehalet karanlıklarından kurtulup iman ve teslimiyetin aydınlığına kavuşmuştur. İnsanları felaketlerden ve cehennem ateşinden kurtarıp huzura ve sonsuz mutluluğa ulaştıranlar Allah'ın gönderdiği bu elçiler olmuştur. Allah'ın kullarına yardım ve merhametinin bir göstergesi olarak gönderdiği peygamberlere inanmak, imanın temel esaslarından biridir. Müslümanlar ayırım yapmaksızın bütün peygamberlere iman ederler.

Peygamberlere İman Eden İnsan...

- ❁ Peygamberlerin Allah'tan aldıkları mesajları insanlara aktarma, kendi sözleri ve yaşantılarıyla da insanlara rehberlik yapma özelliklerini örnek alır. Onlar gibi, söylediklerini öncelikle kendisi uygulamaya çalışır.
- ❁ Onların dini tebliğ ederken yaşadıkları sıkıntılara sabırla göğüs germelerini örnek edinir. Kendisi de inançları uğrunda azimli, sabırlı ve kararlı bir duruş sergilemeye çabalar.
- ❁ Peygamberlerin ahlâkî erdemlerini kendine rehber edinir. Bu güzel niteliklerle donanarak olgun bir insan olmaya çabalar.
- ❁ Peygamberlerin farklı olaylar ve olgular karşısındaki davranış ve uygulamalarını öğrenir, bunları da kendi hayatında uygulamak için çaba gösterir.
- ❁ Peygamberlerin görevlerini gereği gibi yerine getirmeleri sayesinde zulüm ve cehalet karanlıklarından kurtulup iman ve teslimiyetin aydınlığına kavuştuğunu bilir. Onların bıraktıkları öğretileri başkalarına ulaştırmak için gayret eder.
- ❁ Peygamberlerin herkese adil davrandıklarını bilir, kendisi de onlar gibi adil olmaya çalışır.

2 Peygamberlerin Özellikleri

Dünya ve ahiret hayatında mutluluk yollarını kendilerinden öğrendiğimiz peygamberler de bizim gibi insandırlar. Onlar da yerler, iççerler, uyurlar, evlenip çocuk sahibi olurlar. Sokaklarda, çarşı ve pazarlarda gezerler. Ancak onlar, peygamber olmadan önce de toplumları tarafından doğru sözlü ve dürüst, güvenilir, zeki ve akıllı, kötü işlerden ve günahlardan uzak duran insanlar olarak bilinirler. Bu güzel özelliklerine ek olarak peygamberlikle beraber Allah'tan aldıkları vahyi insanlara eksiksiz bir şekilde ulaştırırlar.

3 Peygamberlerin Görevleri

Peygamberlerin en temel görevi Allah'ın kendilerine yüklediği tebliğ sorumluluğudur. Bu sebeple peygamberler iyi, doğru ve güzel olan her şeyin insanlar arasında kabul görmesi ve uygulamaya konulması için canla başla çalışmışlardır. İnsanlara birer öğretmen olmuşlar, onları eğitmişler, her türlü kötülükten insanları arındırarak güzel ahlâkın insanlar arasında yaygınlaşması için çaba harcamışlardır. Allah'ın kendilerine verdiği görevi O'nun yardımıyla, azim ve sabırla eksiksiz bir şekilde yerine getirmişlerdir.

Peygamberlerin sahip oldukları ortak özellikler beş maddede özetlenebilir:

Sıdk

Peygamberler her zaman doğru sözlüdürler. Bütün peygamberler peygamberlikten önce de peygamber olarak görevlendirildikten sonra da asla yalan söylememişlerdir.

Emanet

Peygamberlerin hepsi dürüst ve güvenilir kişilerdir. Emanete asla hainlik etmezler.

Tebliğ

Peygamberlerin hepsi Allah'tan aldıkları vahyin tamamını, eksiksiz bir şekilde ve aldıkları hâliyle insanlara ulaştırmışlardır.

Fetamet

Peygamberlerin hepsi son derece akıllı ve zeki insanlardır.

İsmet

Peygamberlerin hepsi günah ve kötülüklerden uzak tutulmuşlardır.

4 Kur'an'da İsimleri Geçen Peygamberler

İlk peygamber Hz. Âdem (as) ile son peygamber Hz. Muhammed (as) arasında pek çok peygamber gönderilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberler 25 tanedir: Âdem, İdris, Nuh, Hud, Salih, İbrahim, Lût, İsmail, İshak, Yakub, Yusuf, Şuayb, Harun, Musa, Davud, Süleyman, Eyyub, Zülkifl, Yunus, İlyas, Elyesa, Zekerriyya, Yahya, İsa, Muhammed.

1. Hz. Âdem (as)

Kur'an'da adı **25** defa geçmektedir. İlk insan, ilk peygamber, ilk örtünen, toprağı ilk işleyen ve "es-selamu aleyküm" şeklindeki selamı ilk verendir.

2. Hz. İdris (as)

Kur'an'da adı **2** defa geçmektedir. Astronomi ve matematikle ilk uğraşan, ilk defa iğne ile dikmiş diken ve elbise yaparak giyen, ölçü ve tartı aletlerini ilk defa kullanandır.

3. Hz. Nuh (as)

Kur'an'da adı **43** defa geçmektedir. Kur'an'ın 71. suresi onun adını taşımaktadır. Kavminden kendisine çok az kişi iman etmiştir. Karısı ve çocuklarından biri de iman etmeyenler arasındadır. 950 yaşına kadar yaşamıştır.

4. Hz. Hud (as)

Kur'an'da adı **10** defa geçmektedir. Kur'an'ın 11. suresi onun adını taşımaktadır. Yaşadıkları yer olan İrem şehrinde, yüksek binalar inşa etme yarışına girmiş Âd kavmine gönderilmiştir. Ticaretle uğraşmıştır.

5. Hz. Salih (as)

Kur'an'da adı **8** defa geçmektedir. Dağları ve yüksek kayaları oyarak inşa ettikleri görkemli evleriyle ünlü Semud kavmine gönderilmiştir. Ticaretle uğraşmıştır.

6. Hz. İbrahim (as)

Kur'an'da adı **69** defa geçmektedir. Kur'an'ın 14. suresi onun adını taşımaktadır. Oğlu Hz. İsmail (as) ile birlikte Kâbe'yi inşa etmiştir. Çok misafirperver biriydi. Kurban kesmeyi bize o öğretmiştir.

7. Hz. Lût (as)

Kur'an'da adı **27** defa geçmektedir. Hazreti İbrahim'e (as) iman eden ilk kişidir, onunla birlikte hicret edenlerdendir.

8. Hz. İsmail (as)

Kur'an'da adı **12** defa geçmektedir. Çobanlık yapmıştır. Ayrıca ata binme, ok atma ve avcılık konusunda da hünerlidir. Babası Hz. İbrahim (as) ile birlikte Kâbe'yi inşa etmiştir. Hada ilgili pek çok merasim ve kurban kesme konularında Hz. İbrahim (as) ile birlikte Müslümanlara örnek olmuştur. Hz. Muhammed (as) onun soyundan gelmektedir.

10. Hz. Yakub (as)

Kur'an'da adı **16** defa geçmektedir. Hz. İbrahim'in (as) torunudur. Evlat acısı ve evlat ihaneti ile imtihan edilmiştir. Oğlu Hz. Yusuf'un (as) acısı dolayısıyla gözleri kapanmış, sonra ona kavuşmasıyla yeniden açılmıştır.

9. Hz. İshak (as)

Kur'an'da adı **15** defa geçmektedir. Hz. İbrahim'in (as) oğludur. Kur'an'da adı geçen ve İsrailoğullarına gönderilen, bütün peygamberlerin atasıdır.

11. Hz. Yusuf (as)

Kur'an'da adı **27** defa geçmektedir. Kur'an'ın 12. suresi onun adını taşımaktadır. Kendisine rüyaları yorumlama yeteneği verilmiştir. Bu bilgi ve yeteneği sayesinde Mısır'a yönetici olmuştur. Kur'an'da toplu olarak bir surede, baştan sona anlatılan tek kıssa onunkidir. Bu kıssa Kur'an'da "kıssaların en güzeli" olarak nitelenmiştir.

12. Hz. Şuayb (as)

Kur'an'da adı **11** defa geçmektedir. Hitabet yeteneğinden ötürü "Peygamberlerin Hatibi" olarak anılmıştır. Ölçü ve tartıda hile yapan Medyen ve Eyke halkına gönderilmiştir.

13. Hz. Musa (as)

Kur'an'da adı **136** defa geçmektedir. Kur'an'da kendisinden ve mücadelesinden en çok bahsedilen peygamberdir. Hz. Şuayb'ın (as) damadıdır.

14. Hz. Harun (as)

Kur'an'da adı **20** defa geçmektedir. Hz. Musa'nın (as) kardeşidir. Onun yardımcısı olarak görevlendirilmiştir. Güzel konuşması ve hitabet yeteneği, en güçlü özelliğidir.

15. Hz. Davud (as)

Kur'an'da adı **16** defa geçmektedir. Sesi o kadar güzeldi ki sesine dağlar ve kuşlar eşlik ederdi. Önceleri Tâlût'un ordusunda bir asker olarak savaşmış, daha sonra Allah'ın kendisine verdiği peygamberlik ve hükümdarlıkla birlikte İsrailoğullarına kral olmuştu. Demirciydi.

16. Hz. Süleyman (as)

Kur'an'da adı **17** defa geçmektedir. Babası Hz. Davud'dur (as). Bütün canlılarla konuşabilme yeteneğine sahipti. Emrinde bütün canlıları çalıştırabilirdi. Ordusunda rüzgârlar, cinler, insanlar ve kuşlar vardı.

17. Hz. Eyyub (as)

Kur'an'da adı **4** defa geçmektedir. Çok ağır bir hastalık geçirmiş, sabrıyla sembol olmuştur.

18. Hz. Zülkifl (as)

Kur'an'da adı **2** defa geçmektedir. Hz. Eyyub'un (as) oğludur. Sabreden, Allah'ın rahmetine ulaşan ve salihlerden olduğu bildirilen peygamberlerdendir.

19. Hz. Yunus (as)

Kur'an'da adı **4** defa geçmektedir. Kur'an'ın 10. suresi onun adını taşımaktadır. Gönderildiği halkın kendisinin davetine aldırması üzerine yaşadığı şehri terk etmiştir. Bindiği gemiden denize atılmış, bir balık tarafından yutulmuş ve bir mucize olarak kendisini yutan balığın midesinde yaşamıştır. Hataları için samimi olarak tövbe etmiş, Allah'ın affetmesi üzerine yeniden şehrine dönmüştür. Bundan sonra toplumunun tamamı kendisine iman etmiştir ve bu özelliğe sahip tek peygamberdir.

20. Hz. İlyas (as)

Kur'an'da adı **3** defa geçmektedir. Ba'l adlı bir puta tapan topluma peygamber olarak gönderilmiştir.

21. Hz. Elyesa (as)

Kur'an'da adı **2** defa geçmektedir. Hz. İlyas'a (as) yardımcı olmak üzere gönderilmiştir.

22. Hz. Zekeriyya (as)

Kur'an'da adı **7** defa geçmektedir. Hazreti Süleyman'ın (as) soyundandır. Kudüs'te Hz. Meryem'in himayesini üstlenmiş, ona koruyuculuk yapmıştır. İsrailoğulları tarafından şehit edilmiştir.

23. Hz. Yahya (as)

Kur'an'da adı **5** defa geçmektedir. Hz. Zekeriyya'nın (as) oğludur. Adı daha önce hiç kullanılmamış bir isimdir ve Allah tarafından konulmuştur. Hazreti İsa'nın (as) müjdecisidir.

24. Hz. İsa (as)

Kur'an'da adı **25** defa geçmektedir. Babasız olarak doğmuştur. Daha beşikteyken konuşmuştur. Ölülere diriltmiş, hastaları ve körleri iyileştirmiştir. Onun doğduğu sene miladî takvimin başlangıcı kabul edilir.

25. Hz. Muhammed (as)

Kur'an'da adı **4** defa geçmektedir. Kur'an'ın 47. suresi onun adını taşımaktadır. Son peygamberdir.

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

ÇENGEL BULMACAYA YERLEŞTİRMECE

Aşağıdaki peygamber isimlerini çengel bulmacaya yerleştiriniz.

3 harfliler

HUD
İSA
LÜT
NUH

5 harfliler

DAVUD İLYAS YAHYA
EYYUB İSHAK YAKUB
HARUN SALİH YUNUS
İDRİS ŞUAYB YUSUF

6 harfliler

ELYESA
İSMAİL

7 harfliler

İBRAHİM
ZÜLKİFL

4 harfliler

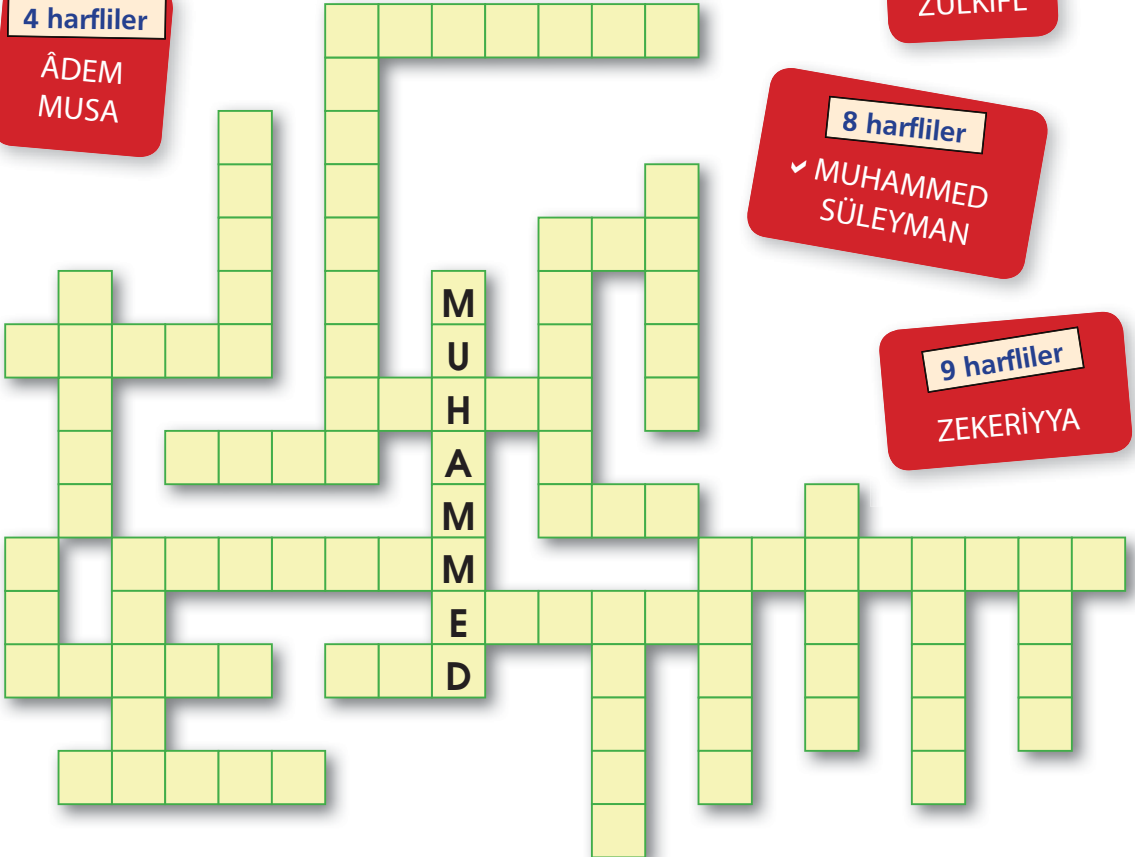
ÂDEM
MUSA

8 harfliler

✓ MUHAMMED
SÜLEYMAN

9 harfliler

ZEKERİYYA

ŞİFRELI ÖZELLİKLER

Peygamberlerin sahip oldukları beş ortak özellik aşağıda şifreli olarak verilmiştir. Yan tarafta verdiğimiz şifre anahtarını kullanarak şifreyi çözünüz.

	1	2	3	4	5	6	7
▲	A	B	C	Ç	D	E	F
★	G	Ğ	H	I	İ	K	L
□	M	N	O	Ö	P	R	S
○	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z

1.	7□.....	4★.....	5▲.....	6★.....			
2.	6▲.....	1□.....	1▲.....	2□.....	6▲.....	2○.....	
3.	7▲.....	6▲.....	2○.....	1▲.....	2□.....	6▲.....	2○.....
4.	2○.....	6▲.....	2▲.....	7★.....	5★.....	2★.....	
5.	5★.....	7□.....	1□.....	6▲.....	2○.....		

Hangisi Peygamber?

Aşağıdaki listeden Kur'an'da adı geçen peygamberlerin isimlerini bulup işaretleyiniz.

Abdullah	Fatih	İsmet	Nuh	Vecdi
Abdülkadir	Halis	İsrafil	Osman	Yahya
Âdem	Harun	İzzet	Ömer	Yakub
Ali	Hasan	Kasım	Salih	Yasin
Bekir	Hud	Kemal	Selim	Yaşar
Bünyamin	İbrahim	Latif	Süleyman	Yunus
Cemil	İdris	Lût	Şaban	Yusuf
Davud	İhsan	Mehmet	Şefik	Zahit
Ekrem	İlyas	Muhammed	Şuayb	Zekeriyya
Elyesa	İrfan	Muhsin	Şükrü	Zeki
Emin	İsa	Musa	Tahsin	Ziya
Ensar	İshak	Nazif	Talha	Zülkifl
Eyyub	İslam	Necati	Ubeydullah	
Faruk	İsmail	Nihat	Vahit	

ASIL YURDUMUZ

OKUMA PARÇASI

Zehra sordu:

Gülleri hiç solmayan,
Kokusu kaybolmayan,
İnsanları ölmeyen
Bir ülke yok mu, anne?

Annesi şöyle cevap verdi:

Bizim asıl yurdumuz
Cennetimiz var, kızım.
Gülleri solmaz, çünkü
Her günü bahar, kızım.

Beyaz gülü kar gibi,
Kırmızısı nar gibi,
Kokla beni der gibi
İnsana bakar, kızım.

Orda her şey olacak.
Mutluluk kucak kucak.
İnsanlar yaşayacak
Sonsuza kadar, kızım.

(M. Yaşar Kandemir, Âhirete İnanıyorum)

1 Ahiret Gününe İman ve Önemi

Gökleri, yeri ve ikisi arasındaki her şeyi yaratan Allah'tır. Canlı, cansız bütün varlıkları ve tabii ki hayatı ve ölümü de yaratan Allah'tır. Canlı olan her şey gibi insan da dünyaya gelir, bir süre yaşar ve ölür.

Ahiret hayatı, herkesin yeniden dirileceği ve adaletle yargılanacağı günle başlayan ebedî yaşantı yeridir. İyi olan ve iyilik yapanlar ile kötü olan ve kötülük yapanların ayrışacakları ve yaptıklarının karşılıklarını alacakları yerdir ahiret yurdu.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Derler ki: "Hayat ancak dünya hayatımızdır. Artık biz bir daha diriltilecek de değiliz."

Rablerinin huzurunda durduruldukları vakit (hâllerini) bir görsen!

(Allah) diyecek ki: "Nasıl, şu (dirilmek) gerçek değil miymiş?"

Onlar, "Evet, Rabbimize ant olsun ki gerçekmiş." diyecekler.

(Allah), "Öyleyse inkâr etmekte olduğunuzdan dolayı tadın azabı!" diyecek.

Allah'ın huzuruna çıkmayı yalanlayanlar gerçekten ziyana uğramıştır. Nihayet onlara ansızın o saat (kıyamet) gelip çatınca bütün günahlarını sırtlarına yüklenerek "Hayatta yaptığımız kusurlardan ötürü vay hâlimize!" diyecekler. Dikkat edin, yükledikleri günah yükü ne kötüdür!

Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlencedir. Elbette ki ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?

(6 / En'âm Suresi, 29-32. ayetler)

Ahirete İman Eden İnsan...

- ❁ İyi ya da kötü, büyük veya küçük yaptığı hiçbir şeyin karşılıksız kalma-yacağını bilir. Bu sebeple sürekli olarak söz ve davranışlarını öz denetimden geçirir.
- ❁ Allah'ın cennette kendisi için hazırladığı nimetlere kavuşmak ve O'nun sevgisinden mahrum kalmamak için buyruklarını yerine getirmeye çalışır.
- ❁ Dünya hayatının bir tarla, ahiretin de ürün toplama zamanı olduğunu bilir; dünyadaki hayatını en güzel şekilde değerlendirmeye çalışır.
- ❁ Hayatın insan yaşantısı açısından geçici bir durak olduğunu bilir. Bugün ölecekmiş gibi ahiret hazırlığı yapar, hiç ölmeyecekmiş gibi dünyadaki işleri için çaba gösterir.
- ❁ Herkesin hakkını alacağı bir günün mutlaka geleceğini bilir; kimseye haksızlık yapmaz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Kim de mümin olarak ahireti ister ve ona ulaşmak için gereği gibi çalışırsa işte bunların çalışmalarının karşılığı verilir.

(17 / İsrâ Suresi, 19. ayet)

2 Ölüm ve Ölümden Sonra Dirilme

Hayat denen yolculuk çeşitli önemli duraklara sahiptir: *bebeklik, çocukluk, gençlik, yetişkinlik, ihtiyarlık* gibi. Ölüm, “hayat” denen yolculuğun bu dünyadaki son durağıdır. Ebedî hayat olan ahiretin ise başlangıcı... Yeni hayatın ilk mekânı kabirdir. *Kabir hayatı* ölümle başlar ve yeniden dirilişe kadar devam eder. Kabir hayatına “berzah” da denilir.

Her yaratılmışın bir sonu olduğu gibi evrenin de bir sonu vardır. Evrenin varlığının son bulmasına *kıyamet* denir. Kıyametin ne zaman olacağını sadece Allah bilir. O ansızın gelecektir. Kıyamet, İsrâfil’in *sûra* ilk üfürüşüyle kopacaktır. Allah’ın diledikleri hariç göklerde ve yerde olan her şey *sûrun* dehşetinden sarsılacak, evrendeki düzen alt üst olacak ve kıyamet kopmuş olacaktır. İsrâfil’in *sûra* ikinci üfürüşüyle insanlar yeniden dirilecek (*b’as*) ve yargı yerinde (*mahşer*), Allah’ın huzurunda bir araya toplanacaklardır (*haşir*).

3 İnsanın Yaptıklarından Sorgulanması

Mahşer meydanında insanlara *amel defterleri* dağıtılır. Kirâmen Kâtibîn adı verilen melekler tarafından yazılan bu defterler hakkında Kur’an’da şöyle buyrulur: “*Kitap ortaya konur. Suçluları, kitabın içindekilerden korkuya kapılmış görürsün. ‘Eyvah bize! Bu nasıl bir kitaptır ki küçük, büyük hiçbir şey bırakmadan hepsini sayıp dökmüş!’ derler. Onlar bütün yaptıklarını karşılarında bulurlar. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez.*” (18 / Kehf Suresi, 49. ayet)

Sonra insanlar Allah tarafından *hesaba* çekilirler, herkes bu sorgulamadan geçer. Buna *sual* denir. Ardından, yapılan iyilikler ve kötülükler ilâhî adalet ölçüsüyle tartılır (*mizan*). Hesap, sual ve mizanda kesinlikle adaletsizlik yapılmaz, her şey en ince ayrıntısına varıncaya kadar değerlendirme kapsamına alınır. Ufacık da olsa “iyi” ve “kötü” her şey karşılığını bulur.

ba’s: Öldükten sonra yeniden dirilme.

haşir: İnsanların hesap vermek üzere Allah’ın huzuruna toplanması.

mahşer: İnsanların dünya hayatında yaptıklarının hesabını verecekleri yargılama yeri.

sûr: İsrâfil tarafından üfürülecek boru. Hz. Peygamber (as), *sûrun*, üflenlen bir boru olduğunu bildirmiştir. Fakat bu borunun nasıl bir şey olduğu insanlar tarafından bilinemez.

4 Cennet ve Cehennem

Hesap sonrasında iyilikleri ve sevapları ağır gelenler *cennete*, kötülükleri ve günahları ağır gelenler *cehenneme* giderler. Cennet, eşi benzeri bulunmayan çeşit çeşit ödüllerin, her türlü nimetin bulunduğu, güzelliklerin, mutlulukların olduğu sonsuzluk yurduudur. Orada ne yakıcı sıcak ne dondurucu soğuk vardır. Cennette herkese gözünün gördüğü ve canının çektiği her şey ikram edilir. Cehennem ise sıkıntıların, azapların, mutsuzlukların mekânıdır. Rabbimiz bizleri cehennem azabından korusun ve cennetiyile mükâfatlandırın. Âmin.

Peygamberimize cennet (as) nimetlerini sordular.

Şöyle cevap verdi:

- Allah diyor ki:

“Kullarıma, cennette,
hiçbir gözün görmediği,
hiçbir kulağın duymadığı,
hiçbir insanın aklına hayaline gelmeyen
en güzel nimetleri hazırladım.”

Hadis-i Şerif

OKUMA PARÇASI

DÖNME DOLAP

Ağaçlar yaprak döker
Yeniden açmak için
Sonra döner çiçeğe
Kokular saçmak için

Beden çürür, yok olur
Dünyadan kaçmak için
Yeniden hayat bulur
Sonsuza geçmek için

Mahşerde bir telaş var
Sıratı geçmek için
Cehennemi görmeden
Cennete uçmak için

Mümin yanıp tutuşur
Kevserden içmek için
Dünyada ektiğini
Ahrette biçmek için

(M. Yaşar Kandemir, *Âhirete İnanıyorum*)

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

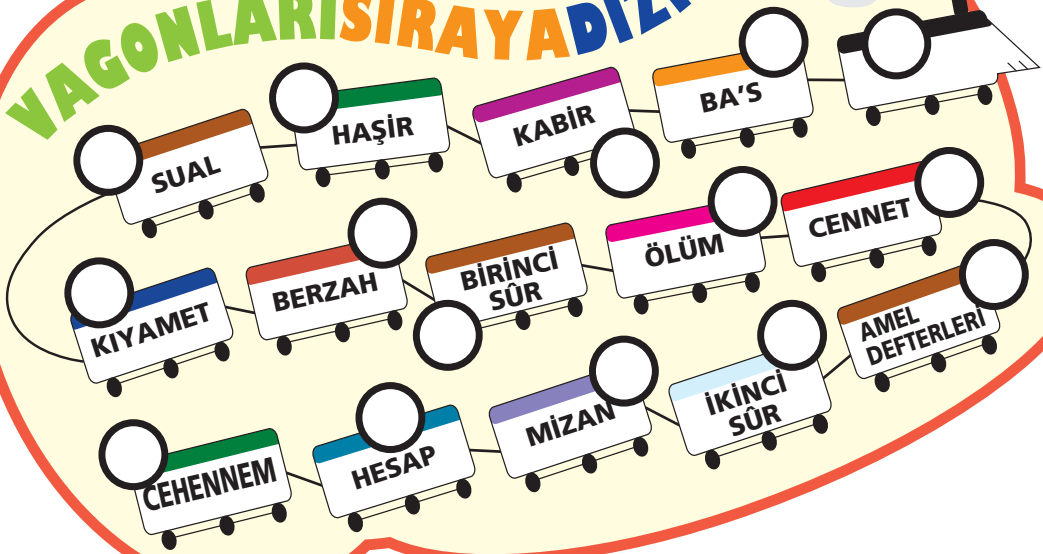
Birleştir Heceleri Bul Kelimeleri

Aşağıdaki sütunlardaki heceleri uygun şekilde birleştirerek ahiretle ilgili kavramları bulunuz.

SU	NET	
Mİ	TER	
A	AL	
CEN	SAP	
MAH	ZAN	
DEF	ŞER	
HA	MEL	AMEL
HE	BİR	
KA	ZAH	
BER	ŞİR	

Aşağıdaki
trenin vagonları yanlış
bağlanmış.
Lokomotifli bulup hepsini
doğru sıraya
koyarsanız bu tren
hareket
edebilecek.

VAGONLARISIRAYADİZMECE

SEÇENEĞİ İŞARETLE, GEREKÇENİ AÇIKLA!

Ahret hayatı aşağıdakilerden hangisine benzetilebilir?
Neden? Gerekçenizi boş bırakılan yere yazınız.

- a. beşik b. ev c. tarla d. terazi

.....

.....

.....

Hazırlık Soruları

1. Beş vakit namaz dışında kılınan namazlardan hangilerini biliyorsunuz?
2. Bir cenazenin ardından neler yapılır?
3. Beş vakit namaz günlük, cuma namazı haftalık namazlardır. Peki, yıllık namazlar hangileridir? Yılda kaç kere kılınır?
4. Teravih namazına hiç katıldınız mı? Bu namazda diğerlerinden farklı olarak neler yapılmaktadır? Anlatınız.

1. Oruç tutmakla aç kalmak, diyet yapmak, perhiz uygulamak arasında ne gibi bir fark vardır?
2. Aşağıdaki kelimeleri sıraya diziniz ve niçin böyle sıraladığınızı açıklayınız.
İftar Sahur İmsak Teravih
3. Türkçemizde ramazanda Allah rızası için bir şey yiyip içmemeyi ifade etmek için "oruç tutmak" tabiri kullanılır. Sizce niçin "oruç kılmak", "oruç yapmak" gibi ifadeler değil de "oruç tutmak" ifadesi kullanılmaktadır?

ibadet

NAMAZ KILIYORUZ

ÜNİTE
1

1. Bayram Namazı
2. Teravih Namazı
3. Cenaze Namazı

ORUÇ TUTUYORUZ

ÜNİTE
2

1. Oruç Nedir?
2. Oruç Tutmanın Önemi
3. Oruç İbadetiyle İlgili Kavramlar
4. Orucu Bozan Durumlardan Bazıları
5. İftar Duası

1 Bayram Namazı

Bayram namazları yılda iki kez, Ramazan ve Kurban bayramlarında cemaatle iki rekât olarak kılınır. Bayram namazının vakti, güneşin doğmasından sonra zeval vaktine kadardır.

Bayram Namazının Kılınışı

- ❁ Her iki bayram namazı da aynı şekilde kılınır. Tek fark, niyet edilirken hangi bayramın namazının kılındığının belirtilmesidir. Ramazan Bayramı namazı kılacağımız zaman şöyle niyet ederiz: “Allah rızası için Ramazan Bayramı namazı kılmaya niyet ettim, uydum hazır olan imama.” Ardından ellerimizi kaldırır ve kulaklarımıza götürürüz. Ellerimizi kulaklarımıza kaldırırken “Allahu ekber” deriz.
- ❁ Ellerimizi bağlarız. Hem imam hem de cemaat sessizce Sübhâneke duasını okur.
- ❁ Sübhâneke duasının okunmasının ardından imam ellerini kaldırarak seslice üç defa tekbir alır; cemaat de bu tekbirleri sessizce alır. Birinci ve ikinci tekbirlerde ellerimizi yana salar, üçüncüden sonra salmadan bağlarız.
- ❁ İmam içinden eûzü besmele çeker, sesli bir şekilde Fâtiha Suresi’ni okur. Ardından bir sure veya birkaç ayet okur. Cemaat ise okumayıp susar ve dinler.
- ❁ “Allahu ekber” diyerek rükûya gideriz.
- ❁ Rükûnun ardından secdeye varırız.
- ❁ Secdeden tekrar ayağa kalkarız ve imam içinden besmele çeker, sesli bir şekilde Fâtiha Suresi’ni okur. Ardından bir sure veya birkaç ayet okur. Cemaat yine okumayıp susar ve dinler.
- ❁ İmam okumasını bitirince ilk rekâta olduğu gibi cemaatle beraber üç defa tekbir alır. Tekbirler alınırken ellerimizi bağlamaz, yanlara salarız. Ardından “Allahu ekber” diyerek rükûya varırız.
- ❁ Rükû ve secdeyi, usulüne uygun olarak yaptıktan sonra otururuz. Otururken Ettehiyyâtü, Salli, Barik, Rabbenâ âtinâ ve Rabbenâğfirli dualarını okuruz.
- ❁ Duaların okunması bitince selam veririz. Böylece iki rekâtlık bayram namazı bitirilmiş olur.
- ❁ Namazdan sonra imam minbere çıkıp hutbe okur. Hutbeye başlarken teşrik tekbiri getirir ve cemaat de buna eşlik eder.
- ❁ Kurban Bayramı’nın arefe günü sabah namazından başlayarak bayramın dördüncü günü ikinci namazına kadar (ikinci namazı dâhil) 23 vakitte farz namazlardan sonra teşrik tekbiri getirilir.

fecr: Güneşin doğmasından önce beliren tan yeri ağarması, şafak sökmesi, gün ağarması.

zeval vakti: Güneşin tepe noktasını geçme zamanı. Zeval vaktine kadar her şeyin gölgesi batıya doğru düşerken bu vakitten sonra doğuya doğru düşmeye başlar.

Teşrik Tekbiri

Allah büyüktür. Allah büyüktür. اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Allah büyüktür. وَاللَّهُ أَكْبَرُ

Allah büyüktür. اللَّهُ أَكْبَرُ

Hamd Allah'a mahsustur. وَاللَّهُ أَحْمَدُ

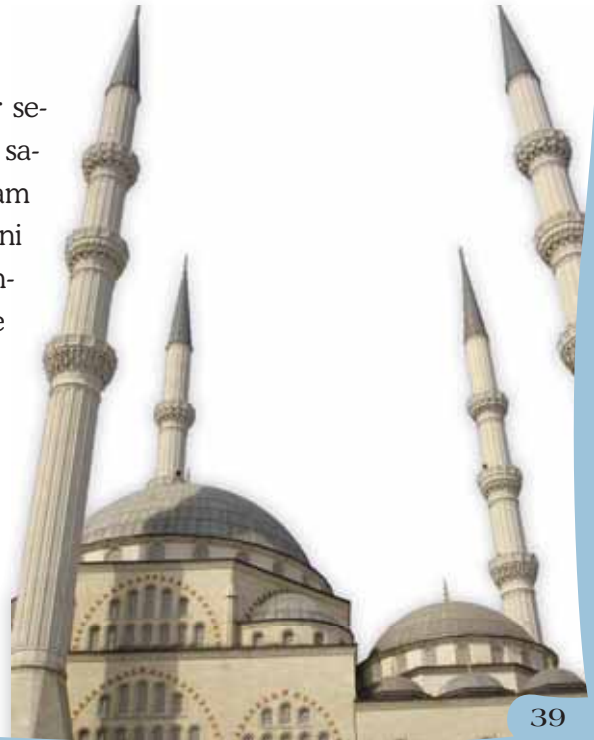
2 Teravîh Namazı

Teravîh namazı, ramazan ayında kılınan sünnet bir namazdır. Teravîh, orucun değil ramazan ayının sünnetidir. Bundan dolayı herhangi bir sebeple oruç tutamayanlar da teravîh namazı kılabilirler. Teravîh namazının vakti, yatsı namazının kılınmasından sonra başlar, fecrin doğuşuyla sona erer. Teravîh namazı, yatsı namazı (4 rekât ilk sünnet, 4 rekât farz, 2 rekât son sünnet) kılındıktan sonra yirmi rekât olarak kılınır. Vitir namazı ise en son kılınır.

Teravîh Namazının Kılınışı

Teravîh namazı, dört rekâta veya iki rekâta bir selam verilerek kılınır. İki rekâta bir selam verilirse sabah namazının sünneti gibi, dört rekâta bir selam verilirse yatsı namazının sünneti gibi kılınır. Yani dört rekâta bir selam verilerek kılındığında birinci oturuşta Ettehiyyâtü duasından sonra Salli ve Barik duaları da okunarak üçüncü rekâta kalkılır. Üçüncü rekâtın başında da Sübhâneke duası okunur. Her selam verişten sonra biraz dinlenilir. Bu dinlenme esnasında dualar edilir.

Teravîh hem yalnız olarak hem de cemaatle kılınabilir. Cemaatle kılındığında imam kıraati seslice yapar, cemaat ise susup dinler.

3 Cenaze Namazı

Ölen bir insan için yapılması gereken görevler onu yıkamak, kefenlemek ve cenaze namazını kılmaktır. Cenaze namazı, ölü yıkayıp kefenlendikten sonra kılınır. Cenaze namazı, farz-ı kifaye bir namazdır. Bir grup (hatta bir tek) Müslümanın yerine getirmesiyle bu ibadet gerçekleştirilmiş olur. Diğerleri üzerinden bu namazın yükümlülüğü kalkar. Cenaze namazı, ölen için dua etmek amacıyla kılınır. Cenaze namazı ayakta kılınır, rükû ve secde yapılmaz. Cenaze namazında ilk tekbir dışında eller kaldırılmaz. Diğer namazları bozan durumlar cenaze namazını da bozar.

Cenaze Namazının Kılınışı

- ❁ Cenaze, musalla taşının üzerinde bulunur. İmam, cenazenin göğüs hizasında cemaatin önünde durur. Cemaat de onun arkasında saf tutar.
- ❁ “Niyet ettim Allah için namaza, ölü için duaya, er kişi (kadın ise “hatun kişi” denir) niyetine, uydum imama.” şeklinde niyet edilerek imama uyulur.
- ❁ Tekbir alınır, namaza başlanır.
- ❁ Hem imam hem de cemaat tarafından sessizce Sübhâneke duası “ve celle senâük” kısmıyla birlikte okunur.
- ❁ Eller kaldırılmadan imam seslice, cemaat ise gizlice “*Allahu ekber*” der ve sonra sessizce Salli ve Barik duaları hem cemaat hem de imam tarafından okunur.
- ❁ Yine eller kaldırılmadan imam sesli, cemaat ise sessiz olarak üçüncü kez “*Allahu ekber*” der ve sonra sessizce hem cemaat hem de imam tarafından cenaze duası okunur. Cenaze duasını ezbere bilmeyenler bildiği başka bir dua ayetini okur.
- ❁ Bu duadan sonra dördüncü defa tekrar “*Allahu ekber*” denilerek tekbir alınır. Tekbirden sonra önce sağa ve sonra sola selam verilerek namaz bitirilir.

1. Tekbir ⇔ Sübhâneke duası
2. Tekbir ⇔ Salli ve Barik duaları
3. Tekbir ⇔ Cenaze duası
4. Tekbir ve Selam

farz-ı kifaye: Müslümanların tek tek değil topluca sorumlu oldukları, ama içlerinden bir veya birkaç kişiyin yapmasıyla diğerleri üzerinden o ibadetle ilgili sorumluluğun kalktığı yükümlülüktür.

ABLAMA DUA

Ablam namaz kılıyor,
Ben kılınca gülüyor.
Sebebi belli değil,
Sizce neden gülüyor?

Neymiş, ben küçükmüşüm,
Namazda konuşmuşum.
Sadece "Çekil" dedim,
Bir de gıdıkladınca
Az bir şey gülüverdim.

Çünde beş vakit namaz,
Kim demiş ben kılamam?
Küçükler de şükreder,
Sordum, söyledi babam.

Yok, abdest almamışım.
Dur, bitsin bir namazım,
Abdesti de alırım.
Çöldü, dedi ki, "Olmaz!"

Abdest alınır mı önce,
Çülmeden söylesene,
Duyana duymayana,
Koşup yetişirseneye.

Ablan varsa derdin var.
Kalkıp abdest alayım,
Bari dua edeyim
Hem ona hem Müslümanlara.

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

Hangisinde hangisi **Var?**

Bayram namazı, teravih namazı ve cenaze namazıyla ilgili kavramların bulunduğu kutuları Melih elinden düşürmüş, ortalığa saçılan kavramların hangisinin hangisiyle ilgili olduğunu unutmuş. Ona yardım edelim. Bayram namazıyla ilgili olanları "b", teravih namazıyla ilgili olanları "t", cenaze namazıyla ilgili olanları da "c" kutucuklarına koyalım.

KURBAN

TEŞRİK TEKBİRİ

DÖRT TEKBİR

VİTİR

SÜNNET

HUTBE

FARZ-İ KİFAYE

VE CELLE SENÂÜK

YİRMİ REKÂT

Hatırladınız mı?

1 **Rükû ve secde yapmadan kılınan namazdır.**

2 **Sadece ramazan ayında kılınan namazdır.**

3 **Yılda sadece iki kez kılınan namazdır.**

KİM, NEREDE, HANGİ NAMAZI KILMIŞTIR?

Sonuca ulaşırken en önemli kuralı aklınızdan çıkarmayın:

Tablonun her bir bölümünün her satır ve sütununda sadece bir EVET (E) olabilir. Yani bir EVET'i bulduğunuzda o kareye E'yi yerleştirebilir ve onun bulunduğu satır ve sütundaki diğer kareleri HAYIR (H) ile doldurabilirsiniz.

Örnek

	H	
H	E	H
	H	

Ahmet, Ayşe ve Burak farklı şehirlerde oturmaktadırlar. Her biri farklı zamanlarda farklı bir namaza katılmıştır. Acaba kim, nerede, hangi namazı kılmıştır? İpuçlarından yararlanarak bulunuz!

	İstanbul	Ankara	Gaziantep	Teravih	Cuma	Cenaze
Ahmet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ayşe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Burak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teravih	☐	☐	☐			
Cuma	☐	☐	☐			
Cenaze	☐	☐	☐			

İpuçları:

- Teravih namazını kılan, erkek değildir.
- Ahmet, Ankara'da oturmaktadır.
- Ayşe, İstanbul'da oturmamaktadır.
- İstanbul'da oturan cuma namazı kılmıştır.
- Gaziantep'te oturan teravih namazı kılmıştır.

Kim?	Nerede?	Hangi Namaz?
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

1 Oruç Nedir?

Ramazan ayı boyunca oruç tutmak İslâm'ın beş şartından biridir. İslâm'ın temel ilkelerinden olan oruç, bedenle yapılan ibadetlerdendir. İslâm'a göre oruç tutmak "tan yerinin ağarmasından gün batımına kadar Allah rızası için ibadet maksadıyla yemek,

içmek gibi davranışlardan uzak durmak" demektir. Oruç bir ibadettir ve bundan dolayı da bu bilinç ve amaçla gerçekleştirilmesi gerekir. Akıllı ve ergenlik çağına gelmiş her Müslümanın oruç tutması farzdır.

بِاللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı.

2 / Bakara Suresi, 183. ayet

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Oruç kelimesinin Arapçası olan *savm* ve *siyam* kelimelerinin "sabırlı olmak ve günahlardan kaçınmak" anlamına geldiğini biliyor muydunuz?

2 Oruç Tutmanın Önemi

Allah'ın bize emrettiği ibadetleri yaparken tek amaç Allah'ın rızasını kazanmaktır. Bütün varlıkları yaratan Allah, emrettiği ibadetlerde hiç şüphesiz hem birey hem de topluma ilgili birçok fayda var etmiştir. Oruç da böyledir.

Orucun insan üzerinde oluşturduğu en büyük etki, insanın kendini eğiterek güçlü bir irade sahibi olmasına katkı sağlamasıdır. Böylece insan, Allah uğruna pek çok zorluğa katlanabileceğini, iradesini güçlendirerek kendi sınırsız istek ve zevklerini dizginleyebileceğini öğrenmiş olur. Oruçlu kişi Allah'ın rızasını elde etmek için açlık ve susuzluğa dayanır. Böylece tahammül ve sabır sınırlarını genişletir. Nitekim Hz. Peygamber (as) "Oruç, sabrın yarısıdır." buyurur. Ayrıca yemek içmek gibi insan için çok önemli ve vazgeçilemez bir ihtiyaç, bir ay boyunca Allah emrettiği için sınırlandırılmış olur. Bu da insanda "Kendi istek ve irademle zorunlu bir ihtiyaçtan uzak durabiliyorum. Demek ki kötü ve çirkin davranışlardan da uzak durabilirim." düşüncesini oluşturur. Böylelikle oruç insanda güzel bir ahlâka sahip olmanın kapılarını açar.

Hız. Peygamber (as), oruçlu iken nasıl davranılması gerektiğine dair şu tavsiyede bulunur: “Birisi size sataşacak olursa ‘Ben oruçluyum’ deyin.” Oruç Allah’a karşı samimiyeti ve kulluğu pekiştirir. Sahip olunan nimetlerin farkına varılmasını ve insanlar arasında dayanışma ve yardımlaşma ruhunun güçlenmesini sağlar. Oruç tutarak açlık ve susuzluğun ne demek olduğu öğrenilir. Allah’ın verdiği nimetlerle yetinme ve kanaat sahibi olma gibi önemli bir nitelik kazanılmış olur. Oruç, sahip olunan imkân ve nimetlerin fark edilmesine, ihtiyaç sahibi insanların durumunun düşünülmesine ve onlara yardım edilmesine zemin hazırlar.

Peygamberimizin (as) “Bir kimse inanarak ve karşılığını sadece Allah’tan bekleyerek oruç tutarsa onun geçmiş günahları bağışlanır.” hadisi bir müjdedir. Oruç tutan insan geri kalan hayatında temiz bir sayfa açmış olur, kendini günahlardan ve kötülüklerden uzak tutmaya çalışır.

Oruç, ayrıca sağlık açısından da birtakım faydalar sağlar. On bir ay boyunca durmaksızın çalışan vücut, âdeta bir aylık bir bakıma alınmış olur. Nitekim Peygamberimiz (as) “Oruç tutun, sağlıklı olun.” buyurmuştur.

Oruç, insana on bir ay boyunca sürdürdüğü gündelik hayat akışını değiştirebildiğini gösterir. Böylece insan, kendini iyiye ve doğruya yönlendirebileceğini, hayatında istediğinde değişiklikler oluşturabileceğini kavrar.

Oruç ayı ramazana özel bir ibadet olan teravih namazı için bk. s. 139

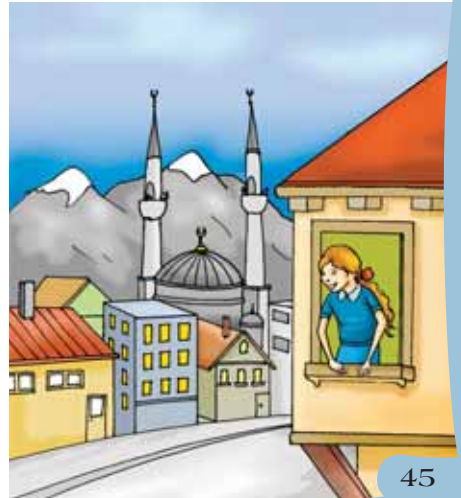
3 Oruç İbadetiyle İlgili Kavramlar

İmsak: Oruca başlama zamanına denir. Tan yerinin ağarmaya başlama vaktidir. Sabah namazı vaktinin de başlangıcıdır.

İftar: Güneşin batmasıyla birlikte orucun sona erdiği ana denir. Akşam namazı vaktinin de girdiği zamandır.

Kaza: Yolculuk ve hastalık gibi durumlardan dolayı oruç tutulamadığında ramazan ayı dışında, tutulamayan gün sayısınca oruç tutulmasına denir.

Fidyeye: Hastalık, yaşlılık gibi çeşitli sebeplerden ötürü zamanında tutulamayan ve ömrün devam etmesinden dolayı daha sonra da kaza edilemeyen oruçlar için tanınmış bir kolaylıktır. Tutulamayan her bir gün oruç için fidye verilir. Fidyeye miktarı kişinin bir günlük yiyeceği veya bunun para olarak karşılığıdır.

Sahur: Ertesi günkü oruca bir hazırlık ve niyet olarak imsaktan önceki vaktin ve bu vakitte yenilen yemeğin adıdır.

Fitre: Ramazan ayına ve ondan elde ettiğimiz berekete bir teşekkür ifadesi olarak bayram namazından önce verilmesi gereken sadakaya denir. Oruç tutsun ya da tutmasın dinimize göre zengin sayılan kişilerin fitre vermesi gerekir. Fitrenin ölçüsü bir kişinin kendisinin ve ailesinin sabahlı akşamlı bir günde yediği yemeğin ortalama olarak bedelidir.

4 Orucu Bozan Durumlardan Bazıları

- ❖ Bilerek bir şey yemek ve içmek. (Unutarak bir şey yenilmesi ya da içilmesi durumunda oruç bozulmaz. Oruçluyken unutarak bir şey yiyip içen bir kişi oruçlu olduğunu hatırlayınca hemen yeme içmeyi kesmeli ve oruca devam etmelidir. Bundan dolayı orucu kaza etmesi gerekmez.)
- ❖ İftar vaktinin girdiğini zannederek iftar etmek.
- ❖ Ağza giren yağmur, kar ve doluyu bilerek yutmak.
- ❖ Kendiliğinden gelen kusmuğu bilerek yutmak.
- ❖ Dişler arasında sahurdan kalan nohut tanesinden büyük artığı bilerek yutmak.

5 İftar Duası

İftar zamanı gelince dua ederek oruç açılır. Herkes istediği gibi dua edebilir. Aşağıda toplumumuzda yaygın olarak yapılan bir iftar duası örneği verilmektedir:

اَللّٰهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَبِكَ اٰمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْ رِزْقِكَ اَفْطَرْتُ
وَصَوْمَ الْغَدِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ نَوَيْتُ فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ

Allah'ım! **Senin için oruç tuttum, sana inandım, sana güvendim. Senin rızıkla orucumu açtım ve Ramazan ayının yarınki orucuna da niyet ettim. Benim geçmiş ve gelecek günahlarımı bağışla.**

ORUÇ SÖZLÜĞÜ

Farz oruç tutmak için
Beklersin **Ramazan**'ı.
Ayların sultanıdır,
Takip eder Şaban'ı.

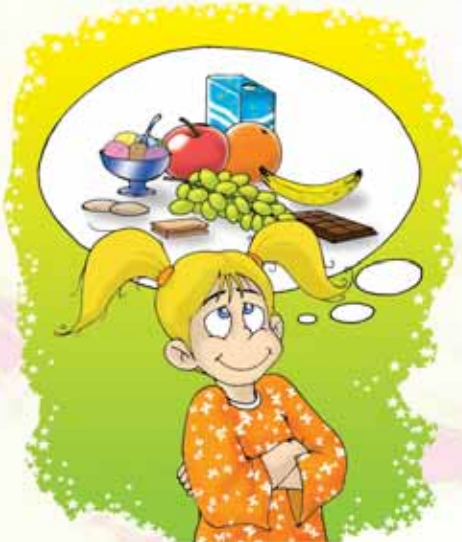
Bir günlük orucunun
İmsaktir başlangıcı,
Sahur bitince başlar
“Tutmak” onun anlamı.

Sahur nedir der isen
Diyeyim manasını:
Gece bir vakit kalkar,
Doyurursun karnını.

Bir günün orucunun
İftardır son noktası
Akşam ezanla başlar
Şenlendirir sofranı

Yatsı vakti kılarısın
Teravih onun adı
Bol bol namaz kılınır
Ramazan rahmet ayı.

Alpaslan Durmuş
(Birdirbir Dergisi, Ekim 2006)

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

Aşağıda oruçla ilgili bazı kavramlar yer almaktadır. Bunların ortak özelliği hepsinde R harfinin olması. Biz R harflerini yerlerine yazdık. Diğer harfleri siz bulunuz.

R harfi olanlar

i **F** **T** **A** **R**

R

R

R

R

R

R

KELİME TÜRETMEGE RAMAZAN

“RAMAZAN” kelimesinin harflerini kullanarak 2, 3, 4 ve 5 harfli kelimeler türetebilir misiniz? Biz toplam 27 kelime türettik. Bakalım siz ne kadar türeteceksiniz?

ÖYKÜYÜ TAMAMLA!

Aşağıdaki kutucuğun içinde bulunan kelimeleri kullanarak öykünün devamını yazınız.

açlık, bayram, ezan, farz, hurma, iftar, imsak, irade, Kur’an-ı Kerim, ramazan, sabır, sahur, su, teravih, yemek

Ramazan ayının ilk günüydü. Oruç tutacağım için öyle heyecanlıydım ki!

Hazırlık Soruları

1. Günlük hayatınızda Hz. Peygamber'in (as) davranışlarından hangilerini yapmaktasınız? Listeleyiniz.
2. Kur'an'da Peygamberimize (as) hitaben "Sen yüce bir ahlâka sahipsin." (68 / Kalem Suresi, 4. ayet) buyurulmaktadır. Peygamberimizin (as) yüce ahlâkıyla ilgili örnekler veriniz.
3. Kur'an'da gelmiş ve geçmiş bütün günahlarının affedildiği bildirilmesine rağmen bütün bir ömrü boyunca Peygamberimiz (as) ibadet etmeyi hiçbir zaman terk etmemiştir. Buradan çıkarabileceğimiz dersler üzerinde düşünüp tartışınız.

sıyer

Hz. PEYGAMBER'İN (as) ÖRNEK KİŞİLİĞİ

ÜNİTE
1

1. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamber (as)
2. Hz. Peygamber'in (as) Kişiliği
3. Hz. Peygamber'in (as) Örnekleğinin İslâm'ı Anlamada Rolü

MEKKE DÖNEMİ

20 Nisan 571 Pazartesi

◆ Sevgili Peygamberimizin (as) doğumu.

571

◆ Sütannesi Halime'ye verilmesi.

574

◆ Sütannesi tarafından Mekke'ye getirilerek annesi Âmine'ye teslim edilmesi.

575

◆ Annesi Âmine'nin vefatı.

577

◆ Dedesi Abdulmuttalib'in vefatı ve amcası Ebu Talib'e emanet edilmesi.

578

◆ Amcası Ebu Talib ile yaptığı Suriye seyahati.

◆ Hilfü'l-Fudûl Antlaşması'na katılması.

579

◆ Hz. Hatice'ye ait ticaret kervanına yöneticilik yapması.
◆ Hatice annemiz ile evlenmesi.

594

◆ Kâbe'nin tamiri sırasında Hacerülevved'in yerine konulması konusunda hakemlik yapması.

605

◆ Hira Mağarası'nda ilk vahyi (Alak Suresinin ilk beş ayeti) alması.

610

◆ Müşriklerin Müslümanlara yönelik baskı ve eziyetlerinin başlaması.

614

◆ Peygamberimizin (as) amcası Hamza'nın Müslüman olması.
◆ Ömer b. Hattab'ın Müslüman olması.
◆ Habeşistan'a hicret.
◆ Müşriklerin Müslümanlara karşı boykot uygulamaya başlaması.

616

◆ Hac mevsiminde Medineli bir grubun Akabe'de Hz. Peygamber'le (as) görüşüp Müslüman olması.

619

◆ Boykotun sona ermesi.
◆ Ebu Talib'in ve Hz. Hatice'nin vefatı (Hüzün Yılı).
◆ Taif'e gitmesi.

620

◆ İsrâ ve mirac hadisesi, beş vakit namazın farz kılınması.
◆ Birinci Akabe Biatı ve Hz. Peygamber'in (as) İslâmiyet'i öğretmesi için Mus'ab b. Umeyr'i Medine'ye göndermesi.

621

◆ İkinci Akabe Biatı.
◆ Mekkeli Müslümanların Medine'ye hicret etmeye başlaması.
◆ Müşriklerin Hz. Peygamber'i (as) öldürme kararı alması.
◆ Hz. Peygamber'in (as) Hz. Ebu Bekir'le birlikte hicreti.

622

İNSANLIĞIN ÖNDERİNİN HAYAT SERÜVENİ...

MEDİNE
DÖNEMİ

Acılarıyla mutluluklarıyla, sevinçleriyle kederleriyle 63 yıla sığmayan bir serüven...

Geldi, kainata ışık saçtı. Göçtü, kainata ışık saçmaya devam ediyor.

571'de Mekke'de dünyamızı şereflendirdi.

632'de Medine'de bedeni bu dünyayı terk etti.

Ama O (as) bizi terk etmedi.

O (as) hâlâ aramızda...

İşte o Seçilmiş İnsan'ın adımladığı hayat yolundan bazı ayak izleri...

Peşinden gidenlere ne mutlu!

13 Rebülevvel 11
8 Haziran 632
Pazartesi

◆ Hz. Peygamber'in (as) vefatı.

h. 10/632

◆ Hz. Peygamber'in (as) oğlu İbrahim'in vefatı.

◆ Veda Haccı ve Veda Hutbesi.

h. 9/630

◆ Hz. Peygamber'in (as) kızı Ümmü Gülsüm'ün vefatı.

h. 8/630

◆ Mekke'nin fethi.

◆ Hz. Peygamber'in (as) oğlu İbrahim'in doğumu.

h. 8/629

◆ Hz. Peygamber'in (as) kızı Zeyneb'in vefatı.

h. 7/628

◆ Hz. Peygamber'in, (as) civar ülke yöneticilerine ve kabile reislerine elçiler ve İslâm'a davet mektupları göndermesi.

◆ Habeş Necaşisinin Müslüman olması.

◆ Yemen Valisi Bazan'ın müslüman olması.

◆ Hudeybiye Antlaşması.

h. 6/628

◆ Hendek Savaşı.

h. 5/627

◆ Bedir Savaşı.

◆ Hz. Peygamber'in (as) kızı Rukiye'nin vefatı.

◆ Uhud Savaşı.

h. 3/625

h. 2/624

◆ Muhacirlerle ensar arasında kardeşlik ilan edilmesi.
◆ Medineli diğer inanç mensuplarıyla anlaşma yapılması.
◆ Mescid-i Nebevî'nin inşasının tamamlanması.

h. 1/623

h. 1/622

◆ Kuba Mescidi'nin inşası.
◆ Hz. Peygamber'in (as) Kuba'dan ayrılması ve Ranuna vadisinde ilk cuma namazını kıldırması; aynı gün Medine'ye ulaşması.
◆ Mescid-i Nebevî'nin inşasına başlanması.

1 Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamber (as)

Hz. Muhammed (as) Allah'ın kulları arasından seçtiği peygamberidir. O da bir insandır ve diğer insanların sahip oldukları özelliklere sahiptir. O da bir anne babadan doğmuş, bir toplumda yaşamış ve hayatında sıkıntılarla karşılaşmıştır. O da belli günlük işlerini yapmak ve ihtiyaçlarını karşılamak zorunda kalmıştır. Ancak onun peygamber olması çoğu zaman daha ağır sorumlulukları beraberinde getirmiştir.

Kur'an'da sık sık Peygamberimizin (as) de insan olduğu ve herkes gibi onun da öleceği vurgulanır. Allah'ın lütuf ve merhameti olmasaydı, onun da diğer insanlar gibi hataya düşebileceği belirtilir. O aynı zamanda Allah'ın Resûlü'dür ve bütün insanlara uyarıcı olarak gönderilmiştir. Hz. Muhammed (as) peygamberlerin sonuncusudur. Ona (as) itaat eden Allah'a itaat etmiş olur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Ey Muhammed!) De ki: "Ey insanlar! Şüphesiz ben, yer ve göklerin hükümlerine kendisine ait olan Allah'ın hepinize gönderdiği peygamberiyim. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O, diriltir ve öldürür. O hâlde, Allah'a ve O'nun sözlerine inanan Resûlüne, o ümmî peygambere iman edin ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız."

(7 / Arâf Suresi, 158. ayet)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Ey Muhammed!) Şüphesiz biz seni bir şahit, bir müjdecî ve bir uyarıcı olarak gönderdik.

(48 / Fetih Suresi, 8. ayet)

Peygamberimiz (as) kendisini, bitmek üzere olan bir duvarın boş kalmış bir tuğlalık yerini tamamlayan parçası olarak tanımlamıştır. Bununla peygamberlik halkasının sonuncusu olduğunu vurgulamıştır.

O bir peygamberdi, Allah tarafından bağışlanmıştı. Buna rağmen Allah'ın emirlerine en çok o dikkat ederdi. Hz.

Peygamber (as), ashabından daha çok ibadet eder, gece kalkar, dua ederdi. Sahabe Hz. Peygamber'in (as) bu hâline çok şaşırır, "Ey Allah'ın Resûlü! Sen zaten Allah tarafından bağışlandın. Niçin kendini yoruyorsun?" diye sorarlardı. Hz. Peygamber (as) onlara şöyle cevap verirdi: "Ben de Allah'a çok şükreden bir kul olmayayım mı?"

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.

(21 / Enbiyâ Suresi, 107. ayet)

İnsanlar ona saygılarını abartılı tavırlarla gösterdiklerinde kızar, kendisinin de onlar gibi bir insan olduğunu sık sık hatırlatırdı. İnsanları incitmekten korkar, "Ey Rabbim! Ben de bir insanım. Tarafımdan birine eziyet edilmişse bana azap etme." diyerek Allah'tan bağışlanma diler, O'na yalvarırdı.

sahabi: Hz. Peygamber'in (as) devrine yetişmiş, Müslüman olarak Hz. Peygamber'i (as) görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve Müslüman olarak ölmüş kimse. Çoğulu *sahabe* veya *ashabtı*.

2 Hz. Peygamber'in (as) Kişiliği

Peygamberimiz (as) bir taraftan Müslümanlara Allah'ın emirlerini iletirken diğer taraftan bunları kendi hayatında uygulayan en iyi örnekti. O da bir insandı ve dosdoğru olmakla emrolunmuştu. Hayatında bu ilkeyi benimsemiş, hâl, hareket ve tavırlarıyla bu yolda ilerlemişti. Konuşmasını, kararlarını, insanlara karşı davranışlarını bu doğrultuda yönlendirmişti. *“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol.”* emrini aldığı Hûd Suresi'nden o kadar etkilenmişti ki *“Hûd Suresi beni ihtiyarlattı.”* demişti.

Sahabeden biri Hz. Aişe'ye: *“Resûlullah'ın (as) ahlâkı nasıldır?”* diye sorduğunda; Hz. Aişe şöyle cevap verdi: *“Sen Kur'an okumuyor musun? Onun ahlâkı Kur'an'dır.”*

Peygamberimizin (as) ahlâkı Kur'an'dı, onda hiçbir kötülük bulunmazdı. O güvenilir, hayatında kimsenin güvenini sarsacak bir harekette bulunmamıştı. O müşriklerin bile güvendiği, mallarını emanet ettiği biriydi. Şaka da olsa yalan söylemeyecek kadar doğru sözlüydü. Merhametiyle herkesi kuşatırdı; çünkü o âlemlere rahmet olarak gönderilmişti. Kendisini öldürmek isteyenlere karşı bile bağışlayıcıydı. Adildi, haklıya hakkını verir; suçlu, kızı da olsa onu cezalandıracağını ifade ederdi. Azim ve kararlılığıyla güçlüklerin üstüne cesurca gider, başladığı bir işi tamamlamadan bırakmazdı. Kendi toplumunun yaptığı eziyetlere dayanacak ve tebliğini bıkmadan usanmadan tekrarlayacak kadar da sabırlıydı. Çok cömertti; elinde ne varsa ihtiyaç sahiplerine verirdi. Parasız kalma endişesine hiçbir zaman kapılmazdı. İnsanları incitmezdi, onların kaba davranışları karşısında bile kötü söz söylemezdi.

Peygamberimiz (as) Allah tarafından güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderilmiştir. Allah'ın Resûlü (as) hayatın her yönünü kapsayan bir ahlâka sahipti. Müslümanlara örnek olacağı bilincindeydi. Çünkü kendisinin her sözünü, her hareketini ashâbı izliyor, gelecek nesillere aktarıyordu.

3 Hz. Peygamber'in (as) Örneğinin İslâm'ı Anlamada Rolü

İbadetlerin Yapılmasında Örneği

Peygamberimiz (as) Allah sevgisini bütün hayatına yansıttı. Yalnız kaldığı zamanlarda Allah'ı tefekkür ve tesbih eder, yaptığı ibadetlerle ona şükreden bir kul olmayı isterdi. Namaz, Peygamberimizin (as) *“gözümün nuru”* diyerek sevgisini gösterdiği bir ibadetti. Geceleri kalkarak uzun uzun namaz kılardı. Mescid-i Nebevî'de ashâbına imamlık yapar, insanların işleri olabileceğini düşünerek namazları fazla uzatmadan kıldırırdı.

Ramazan ayında ibadetlerini artırır, ramazanın son on gününde itikâfa girerdi. Her haftanın pazartesi ve perşembe günleri, her ayın ortasından üç günü ve şevval ayından altı günü oruç tutmak âdetiydi. Bazen günlerce üst üste nafile oruç tutar, bazen de uzun bir müddet nafile oruç tutmaya ara verirdi.

Peygamberimiz geceleri Kur'an okurdu. Müjde içeren ayetleri okuyunca Allah'tan ona bu müjdeleri nasip etmesini ister, azap ayetleri gelince dua ederek Allah'a sığınır.

Peygamberimiz (as) ibadetlerinde ölçülüydü. Dünyevî ihtiyaçlarını ve işlerini aksatmayacak şekilde nafile ibadetlerini yapardı. Müslümanların da bu şekilde kendisini örnek almalarını, aşırıya kaçmadan orta yolu tutmalarını isterdi. Bir defasında üç sahabî Hz. Peygamber'in (as) bağışlanmış olduğu için ibadette aşırıya gitmediğini ve kendilerinin daha çok ibadet etmeleri gerektiğini düşünerek birer karar verdiler. Biri bütün hayatı boyunca gece namaz kılacak, diğeri sürekli oruç tutacak, üçüncüsü de ibadetlerini sürekli yapabilmek için hiç evlenmeyecekti. Peygamberimiz (as) verdikleri bu kararları duyunca onları yanına çağırdı. Kendisinin bazen oruç tutup bazen tutmadığını, geceleri hem namaz kılıp hem uyduğunu, ayrıca evlendiğini de söyleyerek ibadetlerde aşırıya kaçmamaları konusunda onları uyardı. Peygamberimiz (as) ibadetlerin Allah'a yaklaşma ve O'nun rızasını kazanma vasıtası olduğunu göstererek ashabına ve bize en güzel örneği oluşturmuştur.

İnsan İlişkilerinde Örnekliliği

Peygamberimizin (as) görevi insanlara dini tebliğ etmektir. Bunu yaparken insanların özelliklerine dikkat eder, söyleyeceklerini karşısındakinin anlayabileceği şekilde ifade ederdi. Karşısındakine sabırla davranır, anlamadığı konuları tekrarlardı. Allah Kur'an'da, Hz. Peygamber'in (as) insanlara yumuşaklıkla davranmamış olması durumunda çevresindekilerin dağılıp gideceğini bildirmiştir (3 / Âl-i İmran Suresi, 159. ayet). Medine'ye bazen İslâm hakkında bilgi edinmek için göçebe Araplar gelirlerdi. Bu kişiler Hz. Peygamber'e (as) kaba davranışlarda bulunabiliyorlardı. Ancak Peygamberimiz (as) onların bu davranışlarını hoşgörüle karşılar, onlara İslâm'ı sabırla anlatırdı.

Peygamberimiz (as) toplumunda sevilen, saygı duyulan bir kişiydi. Bunu insanlara değer vererek kazanmıştı. Onun hiç kimseye kırıcı bir davranışta bulunduğu görülmemişti. Ashabdan Enes b. Malik on sene Peygamberimize (as) hizmet etmişti. O, bu süre boyunca

itikâf: İnsanlardan ayrı, تنها bir yere çekilerek yapılan bir ibadet.

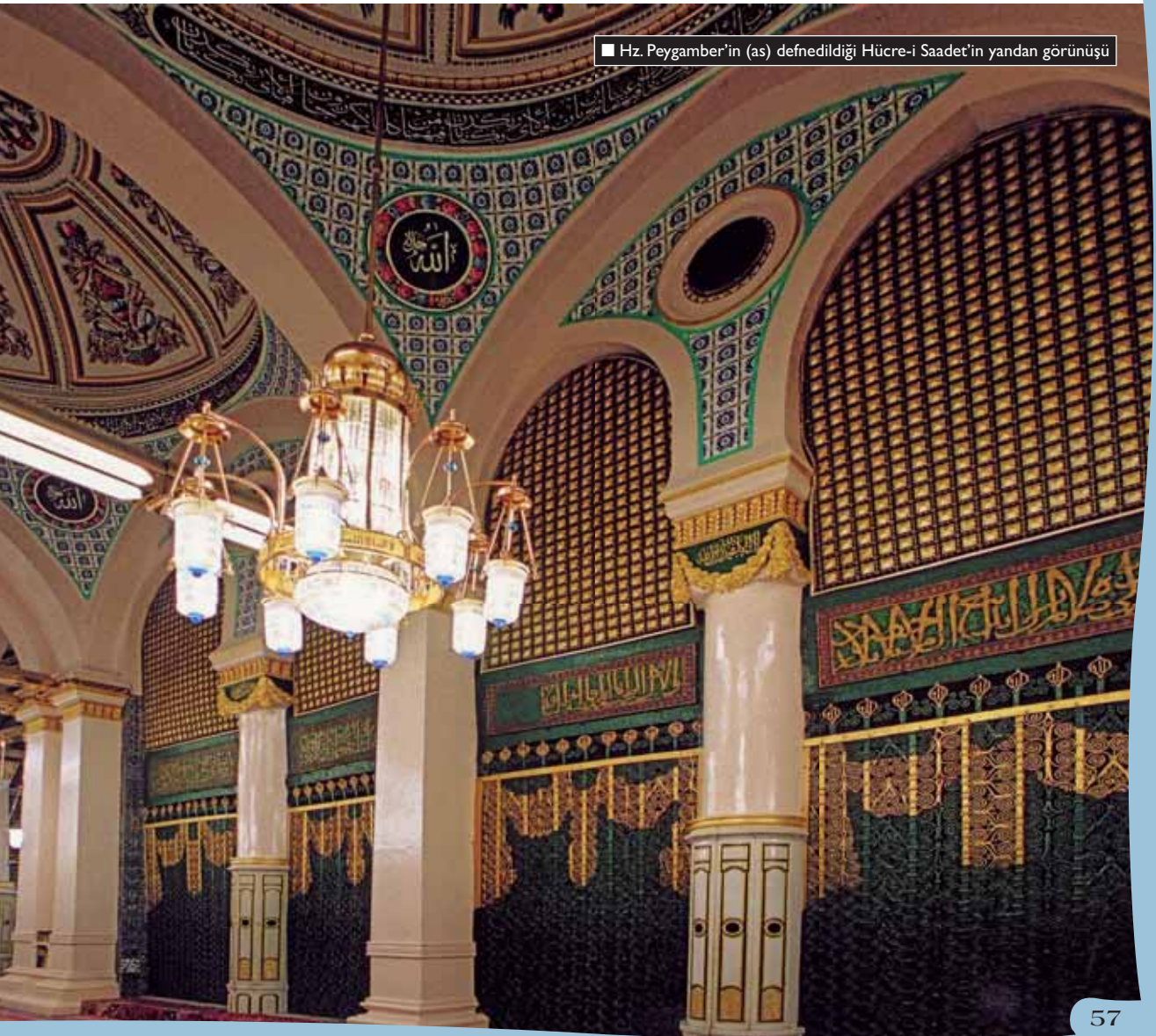
nafile ibadet: Yapıldığında mükâfat verilen, fakat terk edildiğinde ceza gerektirmeyen ibadetler.

kendisinden kırıcı bir söz işitmediğini, onun “Niçin bu işi böyle yaptın?” diye bir uyarıda bile bulunmadığını söylemiştir.

Peygamberimiz (as) insanlara yardım etmeyi sever, fakirleri doyurur, yetimleri gözetirdi. Akrabalarna iyi davranır, sık sık onları ziyaret ederdi. Haksızlığa uğrayanların yanında yer alırdı. Komşuluğa önem verir, “Komşusu açken tok yatan bizden değildir.” derdi.

Tanıdığı biri hastalanırsa onu ziyaret eder, hâlini hatırlar, teselli edici sözler söylerdi. Çocukları çok sever, onlarla da büyükler gibi ilgilenirdi. Ashabıyla şakalaşmaktan hoşlanırdı. Biriyle karşılaşınca ilk olarak kendisi selam verirdi. Bir toplantıya katıldığında başköşeye geçmez, boş olan yere otururdu. İzin verilmedikçe başkasının evine girmez, geri dönerdi.

■ Hz. Peygamber'in (as) defnedildiği Hücre-i Saadet'in yandan görünüşü

Aile Hayatındaki Örnekliliği

Müslümanlar Hz. Peygamber'e (as) gösterdikleri saygı ve sevgiyi aynı şekilde ailesine de gösterirler. Her namazda ona ve onun ailesine dua ederler. Peygamberimizin (as) *Ehli Beyt* olarak bilinen ailesi, Müslümanlar için İslâm'ı anlama ve yaşamada en değerli örnektir.

Peygamberimiz (as) ve ailesi sevgi, saygı ve sadakatin hâkim olduğu bir yuvada yaşıyorlardı. Peygamberimiz (as) bu yuvada iyi bir eş, sevgi dolu bir baba ve aynı zamanda merhametli bir dedeydi. Ailesinin en büyük güç kaynağı ve desteği idi. Aile bireylerinin dertleriyle ilgilenirdi. Ailesiyle ilgili işleri kendi yapar, ailesinin ihtiyaçlarını kendi karşılardı. Hz. Peygamber (as), ailesinin en büyük koruyucusuydu. Ashabını uyardığından daha fazla ailesini uyarır, üzerlerine titrerdi. Allah'ın emirlerine dikkat etmeleri konusunda onlara sık sık nasihatlerde bulunurdu. Bir peygamber olmasına karşın ahiret gününde onlara faydasının olmayacağını söylerdi.

Peygamberimiz (as) ailesinin dünya malına önem vererek hataya düşmelerinden çok korkardı. Onların lükse ve israfa dalmalarını istemez; *"Allah'ım! Muhammed (as) ailesine geçinecek kadar mal ver."* diye dua ederdi. Hz. Peygamber (as) eline geçen paranın bir kısmını ailesinin ihtiyacına ayırır, geri kalanını fakirlere dağıtırdı. Bu sebeple iki gün art arda yemek yiyemedikleri çok günler olurdu.

Peygamberimiz (as) aile bireylerinin eğitime önem verir, bununla bizzat kendisi ilgilenirdi. Ailesini İslâmî konularda bilgilendirirdi. Hz. Peygamber'in (as) ailesi onunla en çok vakit geçiren kişilerdi. Bu sebeple de İslâmî konularda en bilgili Müslümanlar onlardı. Sahabîler bazen bilmedikleri konularda onun aile bireylerine danışıyorlardı. Onlar, İslâmî bilgilerin Müslümanlara aktarılmasında en önemli kişilerdendiler, aynı zamanda da Hz. Peygamber'in (as) en büyük yardımcılarıydılar. Ashabı Peygamberimizin (as) yaşayışıyla ilgili merak ettiklerini de onun ailesine sorarlardı, Hz. Peygamber'i (as) her yönüyle kendilerine örnek kabul ederlerdi.

BAYRAM SEVİNCİ

Peygamberimiz ve ashabının Medine’de huzur ve güvenlik içinde yaşadığı yıllardan birinde güzel bir bayram sabahındayız:

O sabah Medine’yi bayram sevinci kaplamıştı. Medineli Müslümanlar en güzel elbiselerini giymiş, neşe içinde birbirleriyle bayramlaşıyorlardı. Hele hele çocuklar... Herkesten daha çok neşeliydiler.

Bu mutlu manzaranın içinde bir köşede kimsenin dikkatini çekmeden sessizce ağlayan bir çocuk vardı. Üzerindeki eski elbisesi, ayağındaki yırtık ayakkabısıyla yolun kenarında büzülmüş, boynunu bükmüş küçük bir kız çocuğu...

Küçük kız, kendi derdine dalmış içini çekerken hemen yanı başında bir ses işitti:

- Yavrucuğum, bu güzel bayram gününde neden ağlıyorsun?

Kızcağz kafasını bile kaldırmadan hıçkırıklar arasında cevap verdi:

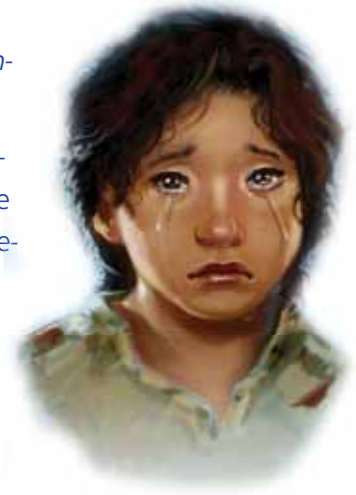
- Babam... Babamı çok özledim. İlk defa onsuz bir bayram geçiriyorum. Peygamberimizle birlikte bir savaşa katılmıştı. Orada şehit oldu. Onu... Onu çok özleyorum...

- Bak sana ne diyeceğim? İster misin senin baban ben olayım? Fatma ablan, Ayşe de annen olsun... Haydi, sil artık gözlerini. Ne dersin, teklifimi kabul ediyor musun?

Küçük kız şaşkınlık içinde kafasını kaldırdı. Karşısında duran kişi, Allah’ın elçisi, sevgili Peygamberimizden başkası değildi. Çok sevinmişti. Ne diyeceğini bilemedi, sadece gülümseyerek kafasını “evet” anlamında sallayabildi.

Peygamberimiz, kızın elinden tutup onu evine götürdü. Evdeki herkes bu minik misafiri sevinçle karşıladı. Elini yüzünü yıkayıp saçlarını taradılar. Ona güzel elbiseler giydirdiler. Bayram harçlığı da verdiler.

Kısa bir süre sonra küçük kız oyun oynamak için dışarıya çıktı. Medine sokaklarındaki en mutlu çocuk şimdi oydu!

Hatice Işılak

(Birdirbir Dergisi, Aralık 2006)

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

17 HARFTEN 3 KELİMEYE

Size 6 adet A harfi, 3 adet S harfi, 3 adet H harfi, 3 adet B harfi, 1 adet İ harfi ve 1 adet de E harfi verelim. Toplam 17 adet olan bu harflerden üç kelime oluşturacaksınız. Birincisi "Hz. Peygamber'in (as) devrine yetişmiş, Müslüman olarak Hz. Peygamber'i (as) görmüş, O'nun sohbetinde bulunmuş ve Müslüman olarak ölmüş kimse" anlamına geliyor. Diğer ikisi de bu kelimenin çoğulları.

Buldunuz mu? Peki bu özelliği taşıyan kimleri biliyorsunuz. Listeleyiniz.

İHTİYARLATAN SURE

Peygamberimizin (as), özellikle içinde bulunan bir ayetten dolayı kendisini ihtiyarlattığını söylediği sure ve bu ayet aşağıdakilerden hangisidir? Sure adını ve ayeti daire içine alınız.

**A'râf
Suresi**

"Yaratan
Rabbinin adıyla
oku! O, insanı
'alâk'tan yarattı."

**Alâk
Suresi**

"Emrolunduğun
gibi dosdoğru ol."

"Sen af yolunu
tut. İyiliği emret.
Cahillerden yüz
çevir."

**Hûd
Suresi**

**Mâide
Suresi**

"Bugün sizin için
dininizi kemale
erdirdim."

EKSİLER ARTILAR, AKLİMİZİ ALDILAR

"Hz. Peygamber'in (as) ahlakı nasıldı?" diye sorulunca Hz. Aişe (ra) annemiz ne cevap vermişti, biliyor musunuz? Aşağıdaki şifreyi çözebilirseniz öğreneceksiniz. Üstelik "Biz de Peygamberimiz (as) gibi nasıl güzel ahlâk sahibi olabiliriz?" sorusunun cevabını da...

Şifreyi çözmek son derece kolay: Kutucukların altlarındaki yönlendirmeleri takip edin, yeter. Örneğin kutucuğun altındaki harfin yanında parantez içinde "+ 2" varsa bu harften iki sonraki harfi kutuya yazacaksınız. "-3" varsa üç harf öncekini...

Kısacası "+" gördüğünüz yerde sayı adedince alfabede ileri, "-" gördüğünüz yerde ise sayı adedince geri gideceksiniz. Bu kadar basit!

--	--	--	--

M(+2) O(-1) Y(-3) U(-8)

--	--	--	--	--	--	--

D(-4) A(+9) M(-1) E(-5) H(+4) Ö(-8)

--	--	--	--	--	--	--	--

E(+8) Ş(+2) T(-3) İ(-10) L(+2) A(+4) M(-5) Ü(-5)

ATLAYA ZIPLAYA

Yandaki tabloda 25 harfin arasında bir kelime gizlidir. Renkli olan kutudan başlayarak herhangi bir yönde çapraz ilerleyerek bu gizli kelimenin harflerini bulunuz. Bir de ipucumuz var size: Bulacağınız kelime Peygamberimizin (as) ailesini ifade etmek için kullanılır.

K	M	E	P	O
A	T	F	H	R
Y	Ş	L	Ç	İ
S	E	N	İ	Z
Ü	Y	B	D	G

Hazırlık Soruları

1. Sözüümüzde durmamız niçin önemlidir?
2. Bir haksızlığa uğradığınızda neler hissedersiniz?
3. Birine karşılık beklemeden herhangi bir yardımda bulundunuz mu? Niçin?
4. “Adalet mülkün temelidir.” sözünden ne anlıyorsunuz?
5. Bir arkadaşınızla yaptığınız bir program için belli bir saatte buluşmak üzere anlaşığınızı hayal ediniz. Arkadaşınız randevuya gelmedi ve herhangi bir haber de vermedi. Ne hissederdiniz?
6. “Affetmek büyüklüktür.” sözünden ne anlıyorsunuz? Buradaki *büyüklük* kelimesiyle kastedilen nedir?

ahlâk

GÜZEL SÖZLER SÖYLEYİP GÜZEL DAVRANIŞLARDA BULUNALIM

ÜNİTE
1

1. Hoşgörülü ve Bağışlayıcı Olalım
2. Yardımlaşalım
3. Sözümüzde Duralım
4. Adaletli Olalım
5. Özverili Olalım

1 Hoşgörülü ve Bağışlayıcı Olalım

Bağışlamak *hatalı kişinin özrünü kabul etmek, affetmek* demektir. Hoşgörü ise *anlayışla karşılayabilmek, müsamahalı olmak* anlamlarına gelir.

Hoşgörü ve bağışlama kavramları, yapılan bir hatadan dolayı kişiyi cezalandırmama, ceza uygulamasından vazgeçme şeklinde de ifade edilebilir. Kusur, kabahat, hata ve yanlış bağışlamak, yapılan bu tür davranışlardan dolayı cezalandırmamak, hak ettiği hâlde cezalandırmayı değil de affetmeyi tercih etmek dinimizce tavsiye edilen ahlâkî erdemlerdendir.

Allah'ın günahkâr kullarını affetmesi gibi müminler de birbirlerini affetmesini bil-melidirler. Kur'an, Müslümanlara bağışlamayı önerir; müminlerin affedici olmalarını tavsiye eder; affedenleri Allah'ın seveceğini haber verir. Müminlerin özelliklerini sa-yarken de onların affedici olduklarını bildirir. Peygamberimizin (as) yumuşak davra-nışını da onaylayarak ona affedici olmasını öğütler: “Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın onlar senin etrafın-dan dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah'tan bağışlama dile...” (3 / Âl-i İmrân Suresi, 159. ayet)

Kim insanlara merhamet etmezse
Allah da ona merhamet etmez.

Hadis-i Şerif

Mümin hem başkalarıyla iyi geçinen
hem de kendisiyle iyi geçinilen kimsedir.

Hadis-i Şerif

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sen af yolunu tut, iyiliği emret, cahillerden yüz
çevir.

7 / A'râf Suresi, 199. ayet

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda
harcayanlar, öfkelerini yenenler, insanları
affedenlerdir. Allah iyilik edenleri sever.

3 / Âl-i İmrân Suresi, 134. ayet

Peygamberimiz (as) intikamcı değil, bağışlayıcı ve affedici idi. Çünkü o âlemlere rahmet olarak gönderilmiş bir peygamberdi. Bu sebeple de affin ve bağışlamanın en güzel uygulayıcısıydı. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de Peygamber Efendimizin (as) müminlere karşı çok şefkatli ve pek merhametli olduğu belirtilmiştir. Onun yumuşak huyluluğu, tatlı sözü, merhametli bir kalbe sahip oluşu, hata yapanları affetmesi, ceza vermekten kaçınması, kendisine büyük kötülük yapanları bile bağışlaması insanları etkilemiştir. Pek çok kimse ondaki bu affedicilik sebebiyle Müslüman olmuştur. Onun insan eğitimindeki en güzel metotlarından biri de af ve bağışlamadır.

Allah Teâlâ affetmeyi bilen kulunun
değerini artırır.

Hadis-i Şerif

2 Yardımlaşalım

Yardımlaşma, kişinin sahip olduğu imkânları başkalarının yararına sunması, insanlara sıkıntılarını gidermede destek olmasıdır. Bağış, cömertlik, dayanışma, hayırseverlik, fedakârlık, iyilik gibi diğer bazı olumlu kavramlarla ilişkilidir. Bencillik, cimrilik, vurdum-duymazlık, menfaatçilik gibi kavramlar ise yardımlaşma ile zıt bir anlam taşır.

Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez. Onu yalnız bırakmaz. Kim kardeşinin ihtiyacını giderirse Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyamet sıkıntılarında bir sıkıntısını giderir. Kim Müslüman kardeşinin ayıbını örterse Allah da kıyamet gününde onun ayıbını örter.

Hadis-i Şerif

İslâm, toplum hâlinde yaşamanın doğal bir sonucu olarak yardımlaşmayı hayatın merkezine yerleştirmiş, maddî ve manevî açıdan dinî ve ahlâkî bir görev saymıştır. Çünkü hem başkaları ile yaşamak, hem yardıma ihtiyaç duymamak imkânsızdır.

Yardımlaşma konusunda temel ölçü şu ayet-i kerimede ifade edilmiştir: “İyilik ve takva (Allah’a karşı

gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın.” (5 / Mâide Suresi, 2. ayet)

Yardımlaşmanın özünde fedakârlık ve başkalarını düşünme vardır. Çünkü yardımlaşma denildiğinde maldan sevgiye kadar her şeyin başkalarıyla paylaşılması söz konusudur. Üstelik iyi ve kötü bütün zamanlarda ve her yerde... Nitekim Kur’an-ı Kerim’de “bir saldırıya uğradıklarında yardımlaşınlar” (42 / Şûrâ Suresi, 39. ayet) için mükâfat vadedilmektedir.

Yardımlaşma ile birlik ve beraberlik duyguları gelişir, kardeşlik anlayışı yaygınlaşır, insanlar arasında çeşitli sebeplerle oluşabilecek kin, nefret, kıskançlık ve düşmanlık gibi kötü duygu ve düşünceler engellenmiş olur. Sevgiyle iş bölümü yapılarak toplumsal dayanışma sağlanmış olur. Yardımlaşmanın yaygın olduğu toplumlarda dostluk duyguları güçlü olur; zenginlik ve refah artar, fakirlik azalır, dinimizin hoş görmediği dilencilik ortadan kalkar; hırsızlık ve gasp gibi haramların işlenmesi en alt düzeye iner.

Yardım Yaparken Dikkat Etmemiz Gereken Hususlar

- ❁ Yardımı Allah rızası için yapmalıyız (2 / Bakara Suresi, 272. ayet).
- ❁ Karşılığında hizmet, övgü ve mükâfat beklememeliyiz (76 / İnsan Suresi, 8-10. ayetler).
- ❁ Yardımı başa kakmamalıyız (2 / Bakara Suresi, 263-264. ayetler).
- ❁ Sevdiğimiz şeylerden vermeliyiz (3 / Âl-i İmrân Suresi, 92. ayet).
- ❁ Yardım olarak verdiklerimiz bayağı ve değersiz şeyler olmamalı (2 / Bakara Suresi, 267. ayet).
- ❁ Yardımı hak edenlere ve iffetleri sebebiyle isteyemeyenlere ulaştırmalıyız (2 / Bakara Suresi, 273. ayet).
- ❁ Başkalarını teşvik etmek amacıyla zekâtı açıktan vermeli, ama gösterişe kapılmamak için sadaka ve benzeri yardımlarda gizliliğe dikkat etmeliyiz (2 / Bakara Suresi, 271. ayet).

3 Sözüümüzde Duralım

Sözünde durmak, dürüstlüğü, doğruluğu ve güvenilirliğin gereğidir. Müslüman, bir söz verdiği zaman bunu yerine getirmekle yükümlüdür. Çünkü bu, Müslümanlığın olmazsa olmaz şartıdır. Sözünde durmamak, Peygamberimiz (as) tarafından “münafıklık” sayılmış ve kesinlikle uzak durulması gereken bir davranış olarak anlatılmıştır. Sözünden caymak, vaat ettiği şeyi yerine getirmemek, anlaşmalara uymamak gibi kötü sıfatlar Müslümanlara yakışmaz.

بِاللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Verdiğiniz sözü de yerine getirin. Çünkü söz (veren sözünden) sorumludur.

17 / İsrâ Suresi, 34. ayet

yaptığınız zaman, Allah'a karşı verdiğiniz sözü yerine getirin. Allah'ı üzerinize şahit tutarak pekiştirdikten sonra yeminlerinizi bozmayın. Şüphesiz Allah yaptıklarınızı bilir.” (16 / Nahl Suresi, 91. ayet)

Kur'an'da ve hadislerde üzerinde en çok durulan konulardan biri de sözünde durmaktır. Sözünde durmak insanlar arası ilişkilerde söz konusu olduğu gibi Allah'a verilen sözler için de geçerlidir: “Antlaşma

Münafığın alameti üçtür:
Konuşunca yalan söyler.
Söz verince sözünde durmaz.
Kendisine bir şey emanet edildiğinde
hıyanet eder.

Hadis-i Şerif

münafık: Aslında inanmadığı hâlde inandığını söyleyerek mümin görünen kimse.

Sözünde duran insanları Allah sever. Sözünden dönmek ve vaat ettiklerini yerine getirmek Allah'a ait özelliklerdendir. Allah, kullarına da bu güzel özelliği emretmektedir. Razi olacağını ve kurtuluşa ereceğini bildirdiği güzel insanların özellikleri arasında sözünde durmayı da saymaktadır. Sözünde duran kimseler, içinde yaşadıkları toplum tarafından da sevilirler. Dürüstlükleri, doğrulukları ve güvenilir oluşları sebebiyle herkes onlara saygı duyar. Sözünde durmayan insanlara ise hiç kimse güvenmez. Bütün insanlar sözünden dönen insanları dışlarlar.

Emanetlere ihanet etmemek de sözünde durmanın bir başka boyutudur. Emanet denince bunu, yalnızca dar anlamıyla, verilen bir şeyi bir süre için saklama şeklinde anlamamak gerekir. Üstlenilen her türlü görev ve sorumluluk kişinin üzerindeki bir emanettir. Bu görev gereği gibi yerine getirilmezse emanete ihanet edilmiş olur. Örneğin birinin verdiği sır da bir emanettir, dolayısıyla sırrı saklamak da emanete riayet demektir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Ey iman edenler! Akitlerinizi yerine getirin.

5 / Mâide Suresi, 1. ayet

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Yine onlar ki emanetlerine ve verdikleri sözlere riayet ederler.

23 / Mü'minûn Suresi, 8. ayet

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Verdiği sözden dönen kendi aleyhine dönmüş olur. Allah'a verdiği sözü yerine getirene, Allah büyük bir mükâfat verecektir.

48 / Fetih Suresi, 10. ayet

4 Adaletli Olalım

Adalet, tutarlı ve dengeli davranmak, her şeyin ve herkesin hakkını vermek, haksızlıklardan uzaklaşarak orta yolu tutmak, insanlar arasında ayırım yapmadan hükmetmek, her şeyi yerli yerine koymak anlamlarına gelir. Adaletin zıddı zulümdür.

Adalet çoğunlukla hukuk alanında ve mahkemeler söz konusu olduğunda akla gelen bir kavramdır. Oysa siyasal, hukuksal, sosyal, ekonomik, kişisel ve benzeri alanlarda da adalet ve zulüm söz konusudur. Çünkü adalet, bütün varlıklara karşı bir davranış bi-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor.

4 / Nisâ Suresi, 58. ayet

çimi, tavırlarda tutarlılık ve denge hâlidir. Kâinattaki her şeyle ilgilidir ve hayatın tamamını kuşatan bir kavramdır. Toplumsal yapının da temelidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Ey iman edenler! Kendiniz, ana babanız ve en yakınlarınızın aleyhine de olsa Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun. (Şahitlik ettikleriniz) zengin veya fakir de olsalar (adaletten ayrılmayın). Çünkü Allah ikisine de daha yakındır. (Onları sizden çok kayırır.) Öyle ise adaleti yerine getirmede nefsinize uymayın. Eğer (şahitlik ederken gerçeği) çarpıtırırsanız veya (şahitlikten) çekinirseniz (bilin ki) şüphesiz Allah yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

4 / Nisâ Suresi, 135. ayet

5 Özverili Olalım

Özveri, kişisel çıkarları bir kenara bırakabilmek, fedakârlıkta bulunabilmektir. Allah'ın hoşnutluğunu kazanma amacıyla veya kutsal değerler adına ya da toplumun genel yararı için kişisel çıkar ve beklentilerden vazgeçmektir.

Özverili olmak, bir toplumda yer etmişse o toplumda bencil, çıkarıcı, menfaatçi insanlar tutunamaz. Özverili insanlar sayesinde pek çok toplumsal sorun kolayca halledilir, insanlar arasında iyilik dalga dalga yayılır. Özveri ve fedakârlık kendini daha çok, zor zamanlarda gösterir. Özellikle savaş zamanlarında sergilenen özverili davranışlar hem sevap bakımından hem de diğer insanlara cesaret verip onları da teşvik etmesi bakımından övülmüştür.

“Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yedi başak bitiren ve her başakta yüz tane bulunan bir tohum gibidir.” (2 / Bakara Suresi, 261. ayet) ayeti Müslümanları fedakârlığa yönelten teşviklerin başında gelir. Peygamberimizin (as) bizzat sergilediği fedakârlık örnekleri, malı ve canıyla her türlü fedakârlığa zaten hazır olan Müslümanları ayrıca teşvik edici olmuştur. Hz. Ebu Bekir ve Abdurrahman b. Avf gibi sahabîler bazı durumlarda mallarının tamamını Allah yolunda harcayarak çok üstün fedakârlıklar göstermişlerdir.

Özveri, tarih boyunca Allah'ın dinini yüceltmek gayesiyle çalışan insanların davranışlarında sık sık görülür. Malından, mülkünden, rahatından, sahip olduğu bütün imkânlarından sadece Allah rızası için vazgeçerek fedakârcı hizmetlere koşan insanlara tarihimizde sıkça rastlanır. Kendini dinin ve ahlâkî güzelliklerin insanlara ulaştırılmasına adanmış nice fedakâr insan sayesinde bugün İslâm öğrenilip yaşanabilmektedir.

Özveri denildiğinde başta bizzat Peygamberimiz (as) olmak üzere İslâm'ın ilk döneminde yaşanan zorluklara göğüs geren sahabe akla gelir. Mekke döneminde yaşanan işkenceler karşısında taviz vermeden sabretmeleri, boykot edildiklerinde açlık ve yoksulluğa dayanmaları, hicret etmeleri istendiğinde mallarını mülklerini bırakıp inançları uğrunda vatanlarını terk etmeleri, Medineli Müslümanların Mekke'den gelen kardeşleriyle her şeylerini paylaşmaları... Bütün bunlar ve benzeri olaylar, sahabenin ortaya koyduğu özverili davranışlara birer örnektir.

OKUMA PARÇASI

HZ. ALİ VE HIRSIZ

Hız. Ali, bir gün, mescide geldi. Mescidin kapısında bir adam duruyordu. Hız. Ali, bu adamdan, kendisi mescitten çıkana kadar bineğine sahip çıkmasını istedi. Hız. Ali mescide girdikten sonra, adam hayvanın yularını alıp kaçtı. Hayvanı ortada başıboş bırakıverdi. Hız. Ali mescitten çıkarken elinde iki dirhem para vardı; adamı yaptığı yardımdan dolayı ödüllendirmek istiyordu. Fakat bir de ne görsün: Hayvancağız tek başına, hem de yuları da çalınmış olarak kapıda bekliyor. Yapacak bir şey yoktu. Hız. Ali evine döndü.

Daha sonra, yanında çalışan çocuğu yeni bir yular alması için çarşıya gönderdi. Çocuk, iki dirheme bir yular aldı. Hız. Ali yuları görünce şaşırdı. Bu yular, çalınan yular

değil miydi?

Hırsız, onu

çocuğa iki

dirheme

satmıştı.

Bunu gören

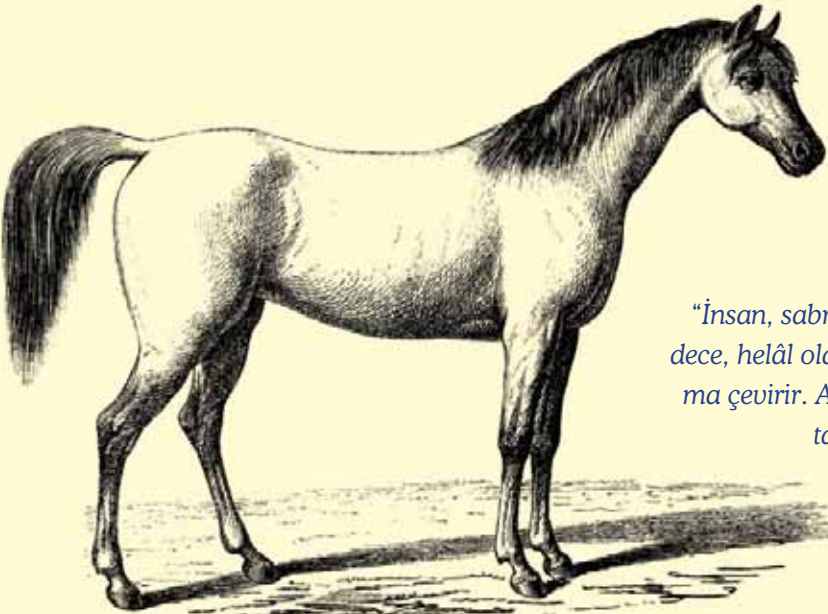
Hız. Ali, şöyle

dedi:

“İnsan, sabretmemekle sadece, helâl olan rızkını harama çevirir. Asla, kendisine

takdir edilen rızkı

arttıramaz.”

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

DÜŞÜN

Abdullah b. Âmir anlatıyor:

Bir gün Resûlullah (as) bize gelmişti. O zamanlar henüz çocuktum. Oynamak için sokağa çıkmıştım. Annem, "Abdullah, buraya gel! Bak sana ne vereceğim!" diye beni çağırdı. Hz. Peygamber (as), anneme, "Ona ne verecektin?" diye sordu. Annem de "Bir hurma verecektim." dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (as) anneme şunu söyledi: "Eğer çocuğa bir şey vermeseydin, senin hakkında 'Bir yalan söyledi.' diye yazılacaktı."

Abdullah'ın anlattığı bu olayı düşününüz. Günlük hayatta insanların önemsemediği fakat yalan olarak kabul edilecek söz ve davranışları yazınız.

SAKLAMBAÇ

- İbadetlerin bize kazandırdığı güzelliklerden bazılarını karelere gizledik. Bakalım, kaç tanesini bulabileceksiniz?
- İbadeti ne için yaparız? Koyu renkli kutucuklardaki harfleri doğru sıralayabilirseniz cevabı bulmuş olacaksınız.

B	M	U	T	L	U	L	U	K	V	Y	L
A	P	B	Z	S	O	S	A	H	B	S	O
C	N	E	D	E	P	G	F	K	S	A	O
E	G	R	D	V	C	C	E	A	E	Y	A
N	D	E	H	A	Ö	C	D	Z	V	G	S
N	İ	K	A	P	M	U	A	O	G	İ	A
E	İ	E	Y	Z	E	N	K	E	İ	U	B
T	N	T	İ	Y	R	N	A	H	N	T	İ
Z	G	O	R	L	T	V	R	G	G	V	R
S	O	R	U	M	L	U	L	U	K	Y	Z
M	L	T	E	K	İ	F	İ	O	İ	J	M
H	U	Z	U	R	K	D	K	A	R	Z	T

bir ayet

Temizlenmek için malını hayra veren en muttakî (Allah'a karşı gelmekten en çok sakınan) kimse o ateşten uzak tutulacaktır. O, hiç kimseye karşılık bekleyerek iyilik yapmaz. (Yaptığı iyiliği) ancak yüce Rabbinin rızasını istediği için (yapar).

(92 / Leyl Suresi, 17-20. ayetler)

İKİNCİLERİ SİZ YAZIN!

bir hadis

Cömert kişi, Allah'a yakın, cennete yakın, insanlara yakın ve cehennem ateşinden uzaktır.

bir atasözü

Cimrinin zararı cömerdin kârından fazla olur.

Yukarıda cömertlikle ilgili bir ayet, bir hadis, bir de atasözü bulunmaktadır. İkincileri de siz bulunuz.

bir ayet

bir hadis

bir atasözü

Kur Sonu Genel Değerlendirme

1

Aşağıda bir baba ile iki çocuğunun konuşma metni bulunuyor. Boş bırakılan yerleri uygun şekilde tamamlayınız.

Baba: Çocuklar, nasıl gidiyor, memnun musunuz hâlinizden?

Halil: İyi, birçok yeni şey öğreniyoruz.

Zümra: Bence de iyi. Bir de havalar bu kadar sıcak olmasa!

Baba: Eee, her güzelliğin bir bedeli var. Zorluklara katlanmaz, sabretmezseniz istediklerinizi öyle kolayca elde edemezsiniz.

Halil: Baba, dün hocamız tarih boyunca binlerce peygamberin geldiğini söyledi, gerçekten o kadar çok mu?

Baba: Evet oğlum. İlk peygamber Hz. Âdem'le (as) son peygamber arasında sayılarını bilmediğimiz kadar çok peygamber gelmiştir.

Zümra: O zaman binlerce çeşit, farklı farklı din getirmişler, öyle mi?

Baba: Hayır yavrum. Bütün peygamberler insanları aynı şeye, yani *tevhide* davet etmişlerdir.

Halil: Biz kelime-i tevhidi öğrendik.

Baba: Söyle de, bir de senden duymuş olalım o zaman.

Halil:

Baba: Güzel! Peki anlamını da öğrendiniz mi?

Zümra: Tabii. Onu da ben söyleyeyim:.....

Baba: Bu arada ben de size ufak bir sınav yapayım, ister misiniz?

Zümra ve Halil: Olur. Öğrendiysek zaten cevabı hazır!

Baba: Bizlere Allah'ın mesajlarını ulaştıran peygamberlerin adlarını biliyor musunuz?

Zümra: Ben hocamızın öğrettiği sırayı bile biliyorum: Âdem, İdris, Nuh, Hud, Salih, İbrahim, Lût, İsmail, İshak, Yakub, Yusuf, Şuayb, Harun, Musa, Davud, Süleyman, Eyyub, Zülkifl, Yunus, İlyas, Elyesa, Zekeriyya, Yahya, Muhammed.

Baba: Aferin sana!

Halil: Bir aferin de ben isterim.

Zümra: Niyeymiş? Sen saymadın ki ben saydım!

Halil: Ama bir peygamberin adını unuttun! Onu da ben buldum.

2

Zümra hangi peygamberin adını saymayı unuttu? Bulabildiniz mi? Yandaki kutuya yazınız.

3

Yüce Rabbimizi kısa ve öz bir şekilde bizlere anlatan İhlâs Suresi'nde yandaki bilgilerin hangileri verilmektedir? Uygun ifadelerin başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

- Bütün evreni yaratmış olduğu
- Samed olduğu
- Allah'ın peygamberler göndermiş olduğu
- Doğurmamış ve doğmamış olduğu
- Gaybı ancak Allah'ın bildiği
- Bir ve tek olduğu
- En güzel isimlerin O'na ait olduğu
- Allah'ın ezeli ve ebedi olduğu
- Hiçbir şeyin O'na denk ve benzer olmadığı

4

Tablonun ilk sütununda yazılanlar hangi namaza/namazlara uygunsa ilgili kutucuğa ✓ işareti koyunuz.

	Sabah Namazı	Öğle Namazı	İkinci Namazı	Akşam Namazı	Yatsı Namazı	Cuma Namazı	Cenaze Namazı
2 rekât farz	✓					✓	
2 rekât sünnet							
3 rekât farz							
4 rekât farz							
4 rekât sünnet							
Ka'de-i Ahire							
Kıyam							
Niyet							
Rükû							
Secde							
Tekbir							

5

“Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.”
4 / Nisâ Suresi, 36. ayet

Yukarıdaki ayette Rabbimizin bize emrettiği güzel ahlâk ilkeleri aşağıdakilerden hangileridir? İşaretleyiniz.

☐ Adalet	☐ Komşu ve arkadaşlara iyi davranmak
☐ Af	☐ Manevî değerleri korumak
☐ Allah’a eş ya da denk tanımamak	☐ Özverili olmak
☐ Ana babaya iyi davranmak	☐ Saygılı olmak
☐ Cömertlik	☐ Sorumluluk
☐ Diğerkâmlık	☐ Sözünde durmak
☐ İbadet	☐ Yardımlaşmak
☐ İyilik	☐ Yoksullara iyi davranmak
☐ Kul hakkına saygı göstermek	

6

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri parantez içinde verilen kelime ya da ifadelerden birisi ile tamamlayınız.

- a. Hz. Muhammed (as) peygamberlerin
(ilkidir / sonuncusudur)
- b. Allahın Resûlü (as), ashabından daha ibadet ederdi.
(çok / az)
- c. Peygamberimiz (as) ramazanın itikâfa girerdi.
(son on gününde / ilk üç gününde)
- d. Resûlullah (as) insanlara İslâm’ı anlatıyordu.
(sabırla / kızgınlıkla)
- e. Sevgili Peygamberimiz (as) bir toplantıya katıldığında otururdu.
(başköşeye / boş olan yere)

7

“Ey iman edenler! Allah’a karşı gelmekten sakınmanız için oruç..... farz kıldığı gibi, size de farz kıldı.” (2 / Bakara Suresi, 183. ayet)

Yukarıdaki ayet mealinde boş bırakılan yere yandaki kutucukta verilenlerden hangisi gelmelidir?

- a. Sizden sonrakilere
- b. Hristiyanlara
- c. Yahudilere
- d. Sizden öncekilere

8

Evrenin varlığının son bulup yok olmasına ne ad verilmektedir?

- a. Mahşer
- b. Kıyamet
- c. Sûr
- d. Ba’s

9

Aşağıdakilerden hangisi orucumuzu bozamaz?

- a. Oruçlu olduğumuzu unutarak yiyip içmek
- b. Güneş battı sanarak iftar etmek
- c. Ağza giren yağmur damlasını bilerek yutmak
- d. Ağızda kalan nohut tanesinden büyük artığı bilerek yutmak

- a. Teravih namazı ramazan ayında kılınan sünnet bir namazdır.
- b. Bayram namazı yılda iki kez kılınır.
- c. Cenaze namazı ayakta kılınan bir namazdır.
- d. Teravih namazı akşam namazından sonra kılınır.

10

Yan tarafta verilenlerden hangisi yanlıştır?

Teşekkür ve Telif Hakları

Eserlerinden yararlandığımız kaynakçada adı geçen ve aşağıda isimlerini zikrettiğimiz kişi ve kurumlara teşekkür ediyoruz:

Ahmet Mercan, Ahmethan Yılmaz, Bestami Yazgan, Birdirbir Dergisi, Cabelka Kitaplığı, Çağrı Cebeci, Damla Yayınları, Diyanet Çocuk Dergisi, Düş Değirmeni Kitaplığı, EDAM (Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi), Erdem Yayınları, Esmâ Kılıç, Esra Nur Uçkan, Hasan Aycın, İlyas Aslan, Melike Günyüz, Nobel Yayınları, Reza Hemmatirad, Yaşar Kandemir.

Ayrıca eserlerinden yazı ve görsel kullanmamıza izin veren aşağıdaki telif sahibi kişi ve kurumlara teşekkür ederiz:

§ Ahmet Mercan [*Ablama Dua* adlı şiir / s. 41].

§ Damla Yayınları [M. Yaşar Kandemir imzalı *Asıl Yurdumuz* adlı şiir / s. 30 ▪ M. Yaşar Kandemir imzalı *Dönme Dolap* adlı şiir / s. 33].

§ EDAM (Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi) Birdirbir Dergisi ve Birdirbir Kitaplığı [İlyas Aslan imzalı *Ve, Ve De...* adlı metin / s. 20-21 ▪ Ahmet Mercan imzalı *Ablama Dua* adlı şiir ve görseli / s. 41 ▪ Şafak Tavkul imzalı *Ablama Dua* adlı şiirinin görseli / s. 41 ▪ Turan Dertli imzalı metin (*İftar Bekleyen Çocuklar*) görselleri / s. 44 (sol alt) ve s. 45 (sağ alt) ▪ Şafak Tavkul imzalı metin (*Ellerimi Açtım Rabbime*) görseli / s. 46 (sol alt) ▪ Alpaslan Durmuş imzalı *Ramazân Sözlüğü* adlı şiir ve görseli / s. 47 ▪ Hatice Işlak imzalı *Bayram Sevinci* adlı metin ve görseli / s. 58-59 ▪

§ Ö. Faruk Aksoy - İSAM Fotoğraf Arşivi [Hz. Peygamber'in (as) defnedildiği Hücre-i Saadet'in yandan görünüşü görseli / s. 57].

Diğer bütün yazı ve görsellerin telif hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir. Yazılı izin alınmaksızın kitabın tamamının ya da bir kısmının herhangi bir ortamda herhangi bir şekilde basım, yayım, çoğaltma ve/veya dağıtım yapılamaz.

Kaynakça

Kaynakça elinizdeki kitabın hazırlanmasında faydalanılan kaynaklardan oluşmaktadır. Okuma ve faydalanma kolaylığı sağlamak açısından metin içinde alıntı yapılan kısımlara ayrı ayrı atıf yapılmayarak tüm kaynaklar buraya topluca alınmıştır. Kaynakçayı, ilgili konularda ilave bilgi edinmek için de kullanabileceğinizi unutmayınız.

Adem Kandemir, Alpaslan Durmuş, Dudu Ekinci, Hatice Işlak ve İlyas Aslan. *Hz. Peygamber'in Hayatı*. EDAM: İstanbul (yayımlanmamış çalışma).

Ali Ünal. *Allah Kelâmı Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Mealî*. Define Yayınları: İstanbul, 2007.

Alpaslan Durmuş, Hatice Işlak ve Neriman Gökçeğöz Karatekin. *Yaz Kur'an Kursları Öğretici Kılavuzu*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2006.

Alpaslan Durmuş, Hatice Işlak, İlyas Aslan ve Neriman Gökçeğöz Karatekin. *Dinimi Öğreniyorum*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2005.

Amil Çelebioğlu ve Yusuf Ziya Öksüz. *Türk Bilmeceler Hazinesi*. Kitabevi: İstanbul.

Bestami Yazgan. *İlk Öğrendiklerim Dizisi 1-5 (Doğuştan Müslümanım, Namaz Kılıyorum, Benimki Kuş Orucu, Yoksulları Unutmam, Hacca Gidiyorum)*. Düş Değirmeni Kitaplığı: İstanbul, 2004.

Beşir İslamoğlu. *Modern İlmihâl (Dauranış Bilgisi) İnanç, Metodoloji, İbadet ve Sosyal Hayat Fıkhı*. İlahiyat Yayınları: Ankara, 2002.

Birdirbir: Aylık Din Eğitimi ve Kültürü Dergisi. Sayı: 1-19. EDAM: İstanbul, 2006-2007.

Bünyamin Erul ve Ekrem Keleş. *Haccı Anlamak: Haccın Hikmetleri ve Yapılışı*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2004.

- Bünyamin Erul ve Ekrem Keleş. *Kutsal İklimde Dua: Hac Esnasında Yapılabilecek Duâlar*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2004.
- Dalal Al-Alami. *Son Mühür – Peygamberimizin Hayatı* (çev. Merve Akkuş). Cabelka Yayınları: İstanbul, 2006.
- Diyanet Çocuk Dergisi*. Diyanet İşleri Başkanlığı: Ankara. 2004-2008.
- Elmalılı Hamdi Yazır. *Hak Dini Kur'an Dili*. Eser Neşriyat: İstanbul, 1982.
- Emrehan Halıcı. *Akıl Oyunları*. Doğan Kitap: İstanbul, 2007.
- Esmâ Kılıç. İslâm'ın Şartları. *Diyanet Çocuk Dergisi*. Ağustos 2004. Sayı 289.
- Halil Altuntaş ve Muzaffer Şahin. *Kur'an-ı Kerim Meâli*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2003.
- Hatice Işlak ve Alpaslan Durmuş (Ed.). *Kara Tahtayı Aşmak (Öğrenci Merkezli Öğretmenlik)*. Kaknüs Yayınları: İstanbul, 2004.
- Hasan Aycın. *Kırk Hadis Kırk Çizgi*. EDAM Birdirbir Kitaplığı: İstanbul, 2. baskı, 2008.
- İlyas Aslan ve diğerleri. *Kur'an Anlaşılsın Diye*. Yekder: İstanbul, 4. baskı, 2007.
- İsmail Karagöz, Mehmet Keskin ve Halil Altuntaş. *Hac İlmihali*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2005.
- İsmail Karagöz (yay. Haz.). *Dini Kavramlar Sözlüğü*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2005.
- Komisyon. *Peygamberimi Öğreniyorum*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 29. baskı, 2005.
- Laura Buller. *Benim İnançım* (çev. Seda Darcan Çiftçi). Kaknüs Yayınları: İstanbul, 2006.
- Linda Williams Aber, Mark Dana, Trip Payne ve diğerleri. *Super Brain Builders*. Pil: Illinois, 2003.
- Macit Yaşaroğlu. *Çocuklarımız İçin Din Bilgisi*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 1998.
- Martin Lings. *Hz. Muhammed'in Hayatı* (çev.: Nazife Şişman). İnsan Yayınları: İstanbul, 1990.
- Nazif Yılmaz ve Alpaslan Durmuş. *Yaz Kur'an Kurslarında Eğitimde Kalite Rehberi*. Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları: İstanbul, 2006.
- Necati Öztürk. *Fotoğraflarla Kutsal Topraklar: Hicaz Albümü*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2. baskı, 2006.
- Neriman Gökçegöz Karatekin, Halil Ekşi, Mustafa Otrar, Alpaslan Durmuş, Hatice Işlak, Pınar Koç Yıldırım. *Helik: Karakter Okulu Aile Kitabı I-X (Sorumluluk, Yardımseverlik, Adalet, Özgüven, Liderlik, Dostluk, Doğruluk, Sabır, Saygı, Öz Denetim)*. Nobel Yayınları ve EDAM: İstanbul ve Ankara, 2005.
- Neriman Gökçegöz Karatekin, Halil Ekşi, Mustafa Otrar, Alpaslan Durmuş, Hatice Işlak, Pınar Koç Yıldırım. *Perese: Karakter Okulu Öğretmen Kitabı I-X (Sorumluluk, Yardımseverlik, Adalet, Özgüven, Liderlik, Dostluk, Doğruluk, Sabır, Saygı, Öz Denetim)*. Nobel Yayınları ve EDAM: İstanbul ve Ankara, 2005.
- Nurullah Abalı. *Allah'a Teşekkürün Bir İfadesi: Namaz*. Furkan Yayınları: İstanbul, 2. baskı, 1997.
- Osman Bilgen. *Pratik İlmihâl*. Rehber Yayınları: İstanbul, 2005.
- Osman Özbağçe. *Kitabımı Öğreniyorum*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 2005.
- Ömer Özsoy ve İlhami Güler. *Konularına Göre Kur'an Sistematik Kur'an Fihristi*. Fecr Yayınları: Ankara, 1996.
- Selçuk Yıldırım. *Tekerleme Şekerleme*. Uğurböceği: İstanbul, 2. baskı, İstanbul.
- Seyfettin Yazıcı. *Temel Dini Bilgiler (İtikad, İbadet, Ahlâk, Siyer)*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Ankara, 29. baskı, 2004.
- Şevki Aydın (Ed.). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Dersi Öğretim Kılavuzu (4-8)*. Milli Eğitim Bakanlığı: Ankara, 2002.
- Talat Koçyiğit ve İsmail Cerrahoğlu. *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Mealî*. Diyanet İşleri Başkanlığı: Ankara, 1985.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı: Ankara.
- Vecdi Akyüz. *Hayat Kullanma Kılavuzu: İlmihâl*. EDAM: İstanbul (yayımlanmamış çalışma).
- Yaşar Kandemir. *Âhirete İnanıyorum*. Damla Yayınları: İstanbul, 2003.

Sözlük

ahiret: Ölümlle başlayan, dünya hayatından farklı ve sonsuz olan hayat, öbür dünya, öteki dünya.

amel: Bir kimsenin dinin buyruklarını yerine getirmek için yaptığı şey, iş, eylem, ibadet tarzı.

ba's: Öldükten sonra yeniden dirilme.

bedevî: Çölde, çadırda yaşayan göçebe.

din: Akıl sahibi insanların kendi bilinçli seçimleriyle tercih ettikleri; onları iyi, güzel ve doğru olan şeylere yönlendiren ilâhî hüküm ve öğütler bütünü.

ensar: Mekke'den Medine'ye hicret eden Sevgili Peygamberimizi (as) ve arkadaşlarını Medine'ye kabul eden ve onlara her türlü yardımı yapan Medinelî Müslümanlar.

farz-ı kifaye: Müslümanların tek tek değil topluca sorumlu oldukları, ama içlerinden bir veya birkaç kişinin yapmasıyla diğerleri üzerinden o ibadete ilgili sorumluluğun kalktığı yükümlülüktür.

fecr: Güneşin doğmasından önce beliren tan yeri ağarması, şafak sökmesi, gün ağarması.

hanîf: Hz. İbrahim'in (as) tebliğ ettiği hak din üzere olan ve Allah'ın birliğini kabul eden müminlere denir. Hz. Muhammed'in (as) yaşadığı Hicaz bölgesinde, az da olsa hanifler vardı.

haram: Dinimizin yapılmasını ya da yenip içilmesini kesin bir şekilde yasaklamış olduğu şeyler.

haşir: İnsanların hesap üzere Allah'ın huzuruna toplanması.

helâl: Dinimizce yapılması ya da yenip içilmesi serbest bırakılmış şeyler.

hutbe: Cuma ve bayram namazlarında minberde okunan dua ve verilen öğüt.

ilâh: Kendisine tapılan, ibadet edilen varlık, mâbud.

inkârcı: Peygamberi ve onun Allah'tan getirdiği buyrukları kabul etmeyen kişi.

îslâm: Barış ve esenlik, selamet, bağlanma, boyun eğme, teslim olma, selam verme, hayır ve iyilik dileme.

itikâf: İnsanlardan ayrı, تنها bir yere çekilerek yapılan bir ibadet.

kamet: Farz namazlardan önce namazın başladığını bildiren, ezana benzeyen sözlerdir. Ezandan farkı ihayye ale'l-felâhî cümlesinden sonra ikad kâmeti's-salâhî cümlesinin eklenmesidir.

kayser: Bizans hükümdarlarına verilen isim.

kelime: Söz, sözcük.

kisra: Sasani hükümdarlarına verilen isim.

maşer: İnsanların dünya hayatında yaptıklarının hesabını verecekleri yargılama yeri.

mümin: Allah'a, Hz. Muhammed'e (as) ve onun bildirdiği her şeye kalpten inanıp boyun eğen kişi, inançlı, imanlı.

münafık: Aslında inanmadığı hâlde inandığını söyleyerek mümin görünen kimse.

müşrik: Allah'ın eşi, ortağı ya da benzeri bulunduğu inanan kimse.

mesh: Bir şeyi elle sıvazlama anlamına gelen bu kelime abdest alırken ıslak eli başa, enseye; teyemmüm alırken de toprağa vurulan eli, kol ve yüze sürmeyi ifade eder.

minber: Camilerde hatibin çıkıp hutbe okuduğu merdivenli, yüksekçe yer.

mizan: Maşer günü herkesin amellerinin tartılacağı adalet terazisi.

muhacir: Müşriklerin dayanılmaz baskı ve işkencelerinden dolayı yurtlarından ayrılıp göç etmek zorunda kalan Mekkeli Müslümanlar.

mukavkıs: Mısır hükümdarlarına verilen isim.

nafile: Farz ve vacip olmayan, yapıldığında mükâfat verilen, terk edildiğinde ceza gerektirmeyen, kişinin kendi isteğiyle yaptığı amellerdir.

nafile ibadet: Yapıldığında mükâfat verilen, fakat terk edildiğinde ceza gerektirmeyen ibadetler.

necaset: Kan, idrar, dışkı, kusruk, yenmesi helâl olmayan hayvanların eti vb. maddî kirler.

necaşi: Habeşistan hükümdarlarına verilen isim.

putperest: İbadet maksadıyla Allah'tan başka birine veya bir şeye saygı sunup tapınan, putları Allah'a eş, ortak veya benzer kabul eden kimse.

rekât: Namazın kıyam, kıraat, rükû ve iki secdeden oluşan kısımlarından her biri.

resûl: İnsanlara Allah'ın mesajlarını ulaştıran, onları dine çağırان kimse. Türkçe'de elçi, peygamber, nebi, valvaç kelimeleri de eş anlamlısı olarak kullanılır.

sahabî: Hz. Peygamber'in (as) devrine yetişmiş, Müslüman olarak Hz. Peygamber'i (as) görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve Müslüman olarak ölmüş kimse. Çoğulu *sahabe* veya *ashabtır*.

sûr: İsrâfil tarafından üfürülecek boru. Hz. Peygamber (as), sûrun, üflenen bir boru olduğunu bildirmiştir. Fakat bu borunun nasıl bir şey olduğu insanlar tarafından bilinemez.

taharet: Temizlik. Necaset ve hadesten temizlenmektir.

tavaf: Kâbe'yi sola alıp Hacerülesved'in hizasından başlayarak yedi defa Kâbe etrafında dönmek.

tefekküre dalmak: Derin derin düşünmek, düşünceye dalmak.

tevekkül: Her konuda Allah'a güvenmek, O'na dayanıp teslim olmak.

vahiy: Allah'ın peygamberlerine mesajlarını bildirmesi.

zeval vakti: Güneşin tepe noktasını geçme zamanı. Zeval vak-tine kadar her şeyin gölgesi batıya doğru düşerken bu vakitten sonra doğuya doğru düşmeye başlar.